



STORTINGET

Innst. 15 S

(2018–2019)

**Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet
for 2019, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Barne- og
likestillingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet
(rammeområde 7)**

Prop. 1 S (2018–2019)

Innhold

	Side
1. Innledning.....	1
1.1 Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7	1
1.2 Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7	5
2. Komiteens generelle merknader	5
2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	8
2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet	12
2.4 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	15
2.5 Oppsummering av fraksjonenes standpunkt under rammeområde 7	17
2.6 Programkategori 09.00 Administrasjon	19
2.6.1 Kap. 600 og 3600 Arbeids- og sosialdepartementet.....	19
2.6.2 Kap. 601 og 3601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	19
2.7 Programkategori 09.10 Administrasjon av velferds- og arbeidspolitikken.....	20
2.7.1 Kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	20
2.7.2 Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten	21
2.7.3 Kap. 606 Trygderetten	23
2.8 Programkategori 09.20 Tiltak for bedre levekår mv.....	24
2.8.1 Kap. 621 og 3621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering.....	24
2.9 Programkategori 09.30 Arbeidsmarked.....	26
2.9.1 Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak	26
2.9.2 Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn.....	28
2.10 Programkategori 09.40 Arbeidsmiljø og sikkerhet	28
2.10.1 Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet.....	28
2.10.2 Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumsstilsynet	30
2.10.3 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI).....	31
2.10.4 Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen	31
2.10.5 Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.....	31
2.10.6 Kap. 649 Treparts bransjeprogrammer	31
2.11 Programkategori 09.50 Pensjon mv. under Statens pensjonskasse	32
2.11.1 Kap. 611 Pensjon av statskassen.....	32
2.11.2 Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse	32
2.11.3 Kap. 613 Arbeidsgiveravgift til folketrygden	32
2.11.4 Kap. 614 og kap. 3614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	32
2.11.5 Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse.....	33
2.11.6 Kap. 615 og kap. 3615 Yrkesskadeforsikring	33
2.11.7 Kap. 616 og kap. 3616 Gruppelivsforsikring	33
2.11.8 Kap. 2470 og kap. 5470 Statens pensjonskasse	33
2.12 Programkategori 09.60 Kontantytelser	33
2.12.1 Kap. 660 Krigspensjon	33
2.12.2 Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn	34
2.12.3 Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP).....	34
2.12.4 Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år	35
2.13 Programkategori 29.20 Enslige forsørgere	35
2.13.1 Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far	35
2.14 Programkategori 29.50 Inntektssikring ved sykdom og uførhet	36
2.14.1 Kap. 2650 Sykepenger	36
2.14.2 Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger	37
2.14.3 Kap. 2655 Uførhet.....	38
2.15 Programkategori 29.60 Kompensasjon for merutgifter ved nedsatt funksjonsevne mv.....	39
2.15.1 Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.....	39

	Side
2.16	Programkategori 29.70 Alderdom..... 41
2.16.1	Kap. 2670 Alderdom 41
2.17	Programkategori 29.80 Forsørgertap og eneomsorg for barn mv. 41
2.17.1	Kap. 2680 Etterlatte..... 41
2.17.2	Kap. 2686 Stønad ved gravferd..... 42
2.18	Programkategori 29.90 Diverse inntekter..... 42
2.18.1	Kap. 5701 Diverse inntekter..... 42
2.19	Programkategori 33.30 Arbeidsliv..... 42
2.19.1	Kap. 2541 Dagpenger..... 42
2.19.2	Kap. 5705 Refusjon av dagpenger 43
2.19.3	Kap. 2542 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv..... 44
2.19.4	Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs 44
2.20	Kapitler under andre departement..... 44
2.20.1	Kap. 872 Nedsatt funksjonsevne..... 44
2.20.2	Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn 45
3.	Forslag fra mindretall..... 45
4.	Komiteens tilråding..... 46



STORTINGET

Innst. 15 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 1 S (2018–2019)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2019, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Arild Grande, Leif Audun Sande og Hadia Tajik, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og Kristian Tonning Riise, fra Fremskrittspartiet, Grethe Andersen og lederen Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Sosialistisk Venstreparti, Eirik Faret Sakariassen, og fra Venstre, Terje Breivik, viser til at Meld. St. 1 (2018–2019) og Prop. 1 S (2018–2019) ble lagt frem av regjeringen Solberg 8. oktober 2018.

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2019 for de kapitler som er fordelt til komiteen på rammeområde 7 i Stortingets møte 16. oktober 2018, jf. Innst. 1 S (2018–2019).

Komiteen viser til at det 20. november 2018 ble inngått avtale om statsbudsjettet for 2019 mellom regjeringspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, og Kristelig Folkeparti. Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2018–2019) 3. desember 2018.

Stortinget har i møte 3. desember 2018 vedtatt netto rammer på de ulike rammeområder. De fremsatte bevilgningsforslag i denne innstillingen bygger på vedtaket om rammenes størrelse, jf. Stortingets forretningsorden § 43.

Det vises i denne sammenheng til de ulike kapitlene i denne innstillingen som tar for seg det aktuelle rammeområde.

Komiteen viser for øvrig til sine respektive partiers merknader i Innst. 2 S (2018–2019).

Komiteen mottok 2. november 2018 fra Arbeids- og sosialdepartementet et rettebrev til Prop. 1 S (2018–2019). Brevet følger vedlagt innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det flere steder i Prop. 1 S (2018–2019) er referert til Stortingets anmodningsvedtak. Disse medlemmer vil understreke at komiteens merknader til disse i denne innstillingen ikke er å anse som Stortingets kontroll av regjeringens oppfølging av vedtakene og således ikke kan erstatte kontroll- og konstitusjonskomiteens behandling gjennom den årlige stortingsmeldingen om anmodnings- og utredningsvedtak.

1.1 Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7

Nedenfor følger en oversikt over regjeringens bevilgningsforslag under rammeområde 7 slik de fremkommer i Prop. 1 S (2018–2019).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 7

Kap.	Post	Formål	Gul bok 2019
Utgifter			
<i>Arbeids- og sosialdepartementet</i>			
600		Arbeids- og sosialdepartementet	
	1	Driftsutgifter	215 613 000
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	
	21	Spesielle driftsutgifter	55 100 000
	50	Norges forskningsråd.....	166 730 000
	70	Tilskudd	34 730 000
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	16 280 000
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	71 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	352 500 000
605		Arbeids- og velferdsetaten	
	1	Driftsutgifter	11 657 125 000
	21	Spesielle driftsutgifter	33 320 000
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter.....	54 185 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	303 690 000
606		Trygderetten	
	1	Driftsutgifter	78 770 000
611		Pensjoner av statskassen	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	17 500 000
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 262 000 000
	22	Sluttoppgjør, <i>overslagsbevilgning</i>	-1 849 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	161 000 000
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	24 000 000
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter	27 000 000
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000
615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	91 000 000
616		Gruppelivsforsikring	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	206 000 000
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	
	21	Spesielle driftsutgifter	80 975 000
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	146 750 000
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	121 975 000
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	13 735 000
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	1	Driftsutgifter	250 000 000
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 110 545 000
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 459 405 000
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	68 120 000
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet.....	61 920 000
635		Ventelønn	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	12 000 000
640		Arbeidstilsynet	

Kap.	Post	Formål	Gul bok 2019
	1	Driftsutgifter	639 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	11 800 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 900 000
642		Petroleumstilsynet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	284 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter	29 400 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 700 000
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt	
	50	Statstilskudd	124 875 000
646		Pionerdykkere i Nordsjøen	
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 300 000
648		Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.	
	1	Driftsutgifter	19 700 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 600 000
	70	Tilskudd til faglig utvikling.....	2 000 000
649		Treparts bransjeprogrammer	
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	2 900 000
660		Krigspensjon	
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	59 000 000
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	159 000 000
664		Pensjonstrygden for sjømenn	
	70	Tilskudd	37 000 000
666		Avtalefestet pensjon (AFP)	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 490 000 000
667		Supplerende stønad til personer over 67 år	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	345 000 000
<i>Barne- og likestillingsdepartementet</i>			
872		Nedsatt funksjonsevne	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	15 060 000
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner.....	219 358 000
	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	29 097 000
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet.....	12 197 000
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2470		Statens pensjonskasse	
	24	Driftsresultat:.....	-17 415 000
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-652 695 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	452 222 000
		3 Avskrivninger	127 106 000
		4 Renter av statens kapital	307 000
		5 Til investeringsformål	55 645 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	122 364 000
<i>Folketrygden</i>			
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	10 307 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	890 000 000
2620		Stønad til enslig mor eller far	
	70	Overgangsstonad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 940 000 000

Kap.	Post	Formål	Gul bok 2019
	72	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i>	170 000 000
	73	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	91 700 000
	76	Bidragforskott	704 200 000
2650		Sykepenges	
	70	Sykepenges for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	37 190 000 000
	71	Sykepenges for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 480 000 000
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenges mv., <i>overslagsbevilgning</i>	1 000 000 000
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	293 660 000
	75	Feriepenges av sykepenges, <i>overslagsbevilgning</i>	2 080 000 000
2651		Arbeidsavklaringspenges	
	70	Arbeidsavklaringspenges, <i>overslagsbevilgning</i>	31 670 000 000
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	229 600 000
	72	Legeerklæringer	425 000 000
2655		Uførhet	
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	92 950 000 000
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	86 000 000
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	41 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 561 600 000
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 514 700 000
	72	Stønad til servicehund	5 145 000
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	130 000 000
	74	Tilskudd til biler	814 900 000
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 369 600 000
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	310 000 000
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 637 300 000
	78	Høreapparater	737 670 000
	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	50 450 000
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	75 740 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	147 550 000 000
	72	Inntektpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	2 730 000 000
	73	Særtilllegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	6 078 000 000
2680		Etterlatte	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 090 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	805 000 000
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000
	74	Utdanningsstønad	300 000
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	5 000 000
2686		Stønad ved gravferd	
	70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i>	196 000 000
Sum utgifter rammeområde 7			455 947 629 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3605	Arbeids- og velferdsetaten	
1	Administrasjonsvederlag	9 260 000
4	Tolketjenester	2 655 000
5	Oppdragsinntekter mv.	27 155 000
6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	27 600 000
3614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	

Kap.	Post	Formål	Gul bok 2019
	1	Gebyrinntekter, lån	23 000 000
3615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Premieinntekter	118 000 000
3616		Gruppelivsforsikring	
	1	Premieinntekter	98 000 000
3634		Arbeidsmarkedstiltak	
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	200 000
3635		Ventelønn mv.	
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	8 000 000
3640		Arbeidstilsynet	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	7 006 000
	5	Tvangsmulkt	2 535 000
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	22 725 000
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	13 090 000
3642		Petroleumstilsynet	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	7 530 000
	3	Gebyr tilsyn	71 170 000
<i>Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.</i>			
5470		Statens pensjonskasse	
	30	Avsetning til investeringsformål	55 645 000
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	
	80	Renter	963 000 000
<i>Folketrygden</i>			
5701		Diverse inntekter	
	71	Refusjon ved yrkesskade	940 000 000
	73	Refusjon fra bidragspliktige	235 000 000
	80	Renter	1 700 000
	86	Innkrevning feilutbetalinger	1 150 000 000
	87	Diverse inntekter	26 950 000
	88	Hjelpemiddelsentraler m.m.	63 000 000
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs	
	70	Dividende	230 000 000
5705		Refusjon av dagpenger	
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	26 000 000
	71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	800 000
Sum inntekter rammeområde 7			4 130 021 000
Netto rammeområde 7			451 817 608 000

1.2 Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7

Ved Stortingets vedtak 3. desember 2018 er netto utgiftsramme endelig fastsatt til 452 120 308 000 kroner for rammeområde 7, jf. Innst. 2 S (2018–2019). De fremsatte bevilgningsforslag nedenfor under rammeområde 7 er i samsvar med denne netto utgiftsrammen, jf. Stortingets forretningsorden § 43.

I henhold til vedtak i Stortinget, jf. Innst. 1 S (2018–2019) skal arbeids- og sosialkomiteen også behandle følgende kapitler:

- Kap. 872 Nedsatt funksjonsevne under Barne- og likestillingsdepartementet.
- Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn under Nærings- og fiskeridepartementet.

2. Komiteens generelle merknader

2.1 Generelle merknader fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser

til regjeringen Solbergs budsjettforslag og mener det er et budsjett for en aktiv arbeidsmarkedspolitikk, et sterkere sosialt sikkerhetsnett og en velfungerende arbeids- og velferdsforvaltning. Det er et budsjett som er bra for den enkelte arbeidstaker, familiene, bedriftene og for samfunnet. Rammeområde 7 inneholder store og viktige satsinger i statsbudsjettet for 2019.

Flertallet viser til «Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre» (Jeløya-plattformen). Flertallet mener det fremlagte budsjettforslaget godt ivaretar intensjonene i den politiske plattformen for regjeringen Solberg innenfor rammeområde 7.

Flertallet viser videre til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018. Forliket medførte 381,7 mill. kroner i økte utgifter og 79 mill. kroner i innsparinger sammenlignet med regjeringens forslag. Forliket legger opp til følgende endringer under rammeområde 7:

- Kap. 605 post 1 og kap. 634 post 77 med økte utgifter på henholdsvis 14 mill. kroner og 44,5 mill. kroner til 500 VTA-plasser.
- Kap. 621 post 63 med 10 mill. kroner i økte utgifter til tilskuddsordningen for å forebygge og redusere fattigdom blant barn, ungdom og barnefamilier.
- Kap. 2661 post 70 med 200 mill. kroner i økte utgifter til grunnstønad for glutenfritt kosthold.
- Kap. 2661 post 74 med 32 mill. kroner i økte utgifter til bilstønad for gruppe 2.
- Kap. 2670 post 73 med 71 mill. kroner i økte utgifter til økt minstepensjon for enslige alderspensjonister med 4 000 kroner fra 1. september 2019.
- Kap. 872 post 72 med 6 mill. kroner i økte utgifter til tilskuddsordningen Tiltak for å bedre levekårene og livskvaliteten til mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- Kap. 872 post 72 med 4,2 mill. kroner i økte utgifter som enkeltstående tilskudd til organisasjonen HELT MED AS for å sikre arbeid for utviklingshemmede.
- Kap. 2541 post 70 med 54 mill. kroner i innsparinger ved å øke antallet dager med lønnsplikt under permittering for arbeidsgiver fra 10 til 15 dager.
- Kap. 2650 post 73 med 25 mill. kroner i innsparinger ved å redusere tilretteleggingstilskuddet i IA-avtalen.

Flertallet slutter seg til forslagene i budsjettforliket.

Flertallet mener budsjettene fremlagt av regjeringen Solberg de siste årene har sikret arbeid, aktivitet og omstilling. Politikken virker. Oljeprisfallet som ga to år med økt arbeidsledighet og utfordringer i norsk økonomi, er over, og nedtur har blitt til oppgang. Den økonomiske veksten skyter fart, investeringsviljen er tilba-

ke, mens både sysselsettingen og sysselsettingsandelen øker og arbeidsledigheten faller.

Flertallet understreker at det viktigste fundamentet for den norske økonomien er vår felles arbeidsinnsats. Trepartssamarbeidet er førstelinjeforsvaret for et seriøst arbeidsliv, og fremmer også et trygt og familievennlig arbeidsmarked. Høy produktivitet er en avgjørende faktor for høy verdiskaping og økonomisk vekst, som i den norske modellen deles ut i lønnvekst. Et organisert arbeidsliv med ansvarlige parter er et svært viktig virkemiddel for å ha et velfungerende arbeidsmarked. Flertallet mener det fortsatt er utfordringer i det norske arbeidslivet: For mange jobber ufrivillig deltid, usikre aktører truer konkurransen mellom lovlydige aktører, og terskelen inn i arbeidslivet for dem som står utenfor, er fortsatt for høy. Samarbeid med partene i arbeidslivet er viktig for å finne gode løsninger på disse samfunnsutfordringene.

Flertallet viser videre til regjeringen Solbergs offensive satsing på kompetansepolitikk. «Nasjonal kompetansepolitisk strategi» ble signert i 2017 med representanter fra arbeidslivets hovedorganisasjoner, Sametinget og Voksenopplæringsforbundet. Partene er enige om å bidra til at den enkelte og samfunnet gjør gode valg, arbeide for bedre læringsmuligheter og god bruk av kompetanse i arbeidslivet, samt styrke kompetansen til voksne med svak tilknytning til arbeidslivet. Altfor mange faller ut av arbeidslivet samtidig som bedrifter mangler kompetent arbeidskraft.

Strategien bygger på og videreutvikler den norske modellen for samarbeid i arbeidslivet. Viktige elementer i den norske arbeidslivsmodellen er samarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene, høy organisasjonsgrad og en koordinert lønnsdannelse. En felles strategi med felles mål og styrket samordning skal gi retning til de ulike strategipartenes arbeid, i fellesskap og hver for seg.

Flere av dem som har hull i CV-en mangler den kompetansen som arbeidslivet etterspør. For arbeidssøkere med svake formelle kvalifikasjoner vil Arbeids- og velferdsetatens opplæringstilbud i løpet av 2019 bli endret slik at flere skal få et tilpasset og godt opplæringstilbud. Regjeringen foreslår videre å styrke Kompetansepluss-ordningen slik at flere kan få opplæring i grunnleggende ferdigheter og videreutvikle forsøk med modulbasert opplæring, med sikte på fagbrev.

Flertallet viser til nasjonalbudsjettet for 2019, hvor det fremgår at om lag 70 pst. av sysselsettingsveksten fra 2004 til 2014 kom i form av arbeidsinnvandring. I første halvår av 2018 var sysselsettingsveksten for første gang på lenge noenlunde jevnt fordelt på innvandrere og den øvrige befolkningen. Dette viser et stort potensial til å inkludere flere i arbeidslivet i gode tider. Flertallet er derfor glade for regjeringens inklude-

ringsdugnad for å få flere som står utenfor arbeidslivet, inn i arbeid.

Flertallet vil videre vise til nye analyser fra Nav om andelen nordmenn som mottar livsoppholdsytelser fra Nav. Analysene viser at andelene som mottar trygd, blir stadig mindre, og perioden man mottar ytelsene, blir kortere. I underkant av 20 pst. av befolkningen mellom 18 og 66 år mottar Nav-ytelser. Andelen som mottok slike ytelser i 1992 var til sammenligning 24 pst. Flertallet vil derfor bemerke at utenforskapet har blitt redusert.

Flertallet viser videre til regjeringen Solbergs plattform, som legger opp til en inkluderingsdugnad for å få flere med nedsatt funksjonsevne og/eller hull i CV-en inn i arbeidslivet. Flertallet merker seg at regjeringen legger opp til økt virkemiddelbruk. Dugnaden skal blant annet bidra til å gjøre det lettere for arbeidsgivere å ansette personer fra inkluderingsdugnadens målgrupper.

I inkluderingsdugnaden er det tre viktige innsatsområder som blir løftet frem. For det første skal terskelen for å komme inn i arbeidslivet senkes. Dette gjøres gjennom å redusere risiko samt skape trygghet for både arbeidsgiver og arbeidssøker. For det andre styrkes tilbudet for arbeidssøkere med psykiske lidelser eller rusproblemer, slik at flere kan delta i arbeidslivet samtidig som de mottar medisinsk oppfølging. For det tredje skal mulighetene for opplæring styrkes. Dette gjøres gjennom tilrettelagte opplegg for fagopplæring eller kortere, yrkesrettede kurs. Veien inn i arbeidslivet blir kortere for mange, ved å kvalifisere flere mennesker til arbeid.

Flertallet ser positivt på at staten går foran i inkluderingsarbeidet. Blant annet skal fem pst. av de nyansatte i staten ha nedsatt funksjonsevne eller ha hull i CV-en. Flertallet ser svært positivt på at regjeringens ambisjoner følges opp med konkrete tiltak og markante satsinger i statsbudsjettet, for eksempel gjennom ordningen for individuell jobbstøtte, Navs markedskontaktfunksjon, flere VTA-plasser og omlegging av arbeidsmarkedstiltakene lønnsstilskudd og opplæring.

Flertallet viser videre til at budsjettet sikrer et fortsatt høyt nivå på arbeidsmarkedstiltak, noe som skal bidra til å bedre den enkeltes jobbmuligheter, motvirke at enkeltmennesker blir langtidsledige, og bidra til integrering av innvandrere og andre utsatte grupper på arbeidsmarkedet.

Flertallet merker seg at behovet for arbeidsmarkedstiltak til helt ledige vil være lavere i 2019. Det foreslås derfor en svak nedtrapping, men en opptrapping av andre tiltak.

Flertallet viser til at varig tilrettelagt arbeid (VTA) er et viktig tiltak for uføretrygdete som har behov for tilrettelegging og oppfølging. Bevilgningene til dette er derfor foreslått økt med 22,5 mill. kroner, for å gi flere uføretrygdete muligheter til å delta i arbeidslivet. Be-

vilgningen inkluderer både midler til administrative ressurser og VTA-plassene. Dette tilsvarer en økning på om lag 200 plasser og inkluderer både midler til VTA-plassene og midler til administrative ressurser. Antallet plasser vil bli mer enn 10 000 i 2019, mot de 9 200 VTA-plassene som eksisterte da regjeringen overtok i 2013. Etter budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018, er det foreslått ytterligere 58,5 mill. kroner til ordningen med VTA. Dette tilsvarer 500 nye VTA-plasser, slik at den samlede veksten i bevilgningene tilsvarer 700 nye VTA-plasser i 2019.

Flertallet viser til at Høyre og Fremskrittspartiet i fjor, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, ba regjeringen fremme forslag til endringer av dagpengereordningen som styrker arbeidslinjen, og som på en bedre måte enn i dag ivaretar formålet om inntektssikring for de som nylig har blitt arbeidsledige. Flertallet er derfor glade for at regjeringen følger opp dette i årets budsjettforslag. Endringene om å forskyve opptjeningsperioden for minsteinntekt og beregningsgrunnlaget for dagpenger nærmere søknadstidspunktet, samt samordne fastsettelsen av dagpenges grunnlaget med arbeidsavklaringspenger, sykepenger og uførepensjon, er viktige av forenklingshensyn. Samtidig gir det bedre inntektssikring for personer som nylig har blitt arbeidsledige. Flertallet viser til at dagpenger er ment å være en midlertidig inntektssikring for de som i en periode står uten arbeid, men nylig har avsluttet et arbeidsforhold og så raskt som mulig skal ut i en ny jobb. Regjeringens mål har vært å forsterke arbeidslinjen og styrke insentivene til en sterk og kontinuerlig tilknytning til arbeidslivet.

Flertallet merker seg også reduksjonen i maksimal periode for å motta dagpenger under permittering, fra 49 til 26 uker. Etter lov om lønnsplikt under permittering er maksimal periode med fritak fra lønnsplikt som hovedregel begrenset til 26 uker. Perioden ble utvidet trinnvis i 2015 og 2016 til 49 uker, på bakgrunn av oljeprisfallet i 2014. Flertallet mener ordningen er viktig for å gi bedriftene mulighet til å holde på kompetent arbeidskraft i perioder med innskrenkninger eller tilbakegang. Samtidig er det viktig å beholde permitteringsregelverket som et viktig motkonjunkturtiltak i arbeidsmarkedspolitikken. Det går bra med norsk økonomi, og antallet permitterte faller. Flertallet mener regjeringens endringer er godt tilpasset dagens situasjon på arbeidsmarkedet.

Flertallet mener det er viktig at det sosiale sikkerhetsnett treffer de som virkelig trenger det. Sikkerhetsnettet er velferdssamfunnets måte å hindre at de mest utsatte gruppene faller utenfor, og skal bidra til at alle får nødvendig hjelp til å delta i arbeidslivet og øvrige sosiale arenaer i samfunnet. Offentlige ordninger og til-

tak under arbeids- og velferdspolitikken er sentrale i arbeidet for å skape et best mulig sikkerhetsnett.

Flertallet mener regjeringens videreføring av moderniseringstiltak innen IKT i velferdsforvaltningen er viktige. Nye løsninger vil gi mer brukervennlige tjenester, bedre sikkerhet og en mer effektiv offentlig sektor. Det er viktig for et bærekraftig velferdssamfunn. Flertallet er glad for at fornyelsen av velferdsforvaltningen ikke bare inkluderer IKT-moderniseringsprogrammet i Arbeids- og velferdsetaten, men også tilpasning av Arbeids- og velferdsetatens systemer til nytt folkerregister, moderniseringer av systemene til Statens pensjonskasse (SPK) og enkelte andre tilpasninger i Arbeids- og velferdsetaten.

Flertallet viser til at regjeringens forslag til budsjett skal sikre økonomisk vekst, flere i arbeid og bærekraftige velferdsordninger. Det er god vekst i økonomien, omstilling innen mange bransjer og muligheter for å bruke de gode tidene aktivt for å få flere inn i jobb. Flertallet mener forslaget til budsjett møter Norges utfordringer på arbeids- og velferdspolitikk på en god måte.

Flertallet viser til at det 20. november 2018 ble inngått avtale om statsbudsjettet for 2019 mellom regjeringspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, og Kristelig Folkeparti. Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2018–2019) 3. desember 2018. Flertallet viser til at i avtalen ble det gjort endringer på kapitler som ligger under komiteens ansvarsområde, Rammeområde 7. Noen av disse endringene krever lovendringer. Flertallet viser til at disse lovendringene er innarbeidet i Prop. 12 L (2018–2019) Endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018, jf. Innst. 93 L (2018–2019)).

2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener arbeid til alle er jobb nummer én. Målet er trygge og faste jobber, vekst i produktiviteten og små forskjeller mellom folk. Fremdeles er over 100 000 arbeidsledige, og flere blir stående utenfor arbeidslivet. Det er alvorlig for den enkelte, for familiene og for samfunnet. Derfor er den viktigste utfordringen i årene fremover å få flere i arbeid og færre på trygd.

Disse medlemmer er bekymret over den langsiktige trenden med fallende sysselsetting og at arbeidsledigheten fortsatt historisk sett ligger på et høyt nivå. Norge skårer ikke lenger blant de fremste i sammenligninger hva gjelder andel sysselsatte, noe som fremkommer i proposisjonen fra regjeringen:

«Sysselsettingen for menn i alderen 25–54 år er lavere enn gjennomsnittet for OECD.»

Etter disse medlemmers syn gir dette særlig to utfordringer; både at mange mennesker ikke får brukt evnene sine i arbeidslivet, og at vi i fremtiden kan få store problemer med å finansiere våre velferdstjenester.

Flere i arbeid

Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen møter en situasjon der svært mange unge står utenfor jobb og utdanning, og at antallet unge uføre øker med svekket innsats innen arbeidsmarkedspolitikken. Det er etter disse medlemmers syn behov for kraftigere tiltak for å møte utfordringene regjeringen selv beskriver i budsjettet:

«Andelen av befolkningen som mottar en helserelatert ytelse er nå langt høyere enn for 30–40 år siden... Særlig bekymringsfull er veksten blant personer under 30 år, samtidig som yrkesdeltakelsen i denne aldersgruppen har falt.»

Det er etter disse medlemmers syn lite som er viktigere enn å bidra til å bringe flere mennesker fra trygd til arbeid, og da er det ikke riktig å kutte kraftig i arbeidsmarkdstiltakene slik regjeringen Solberg gjør. Disse medlemmer viser til at LO understreket dette under høringen:

«Tiltaksinnsatsen er for svak, gitt situasjonen på arbeidsmarkedet.»

Samtidig som for mange står utenfor arbeidslivet, mangler bedrifter kompetent arbeidskraft. Det bremser jobbskapingen. NHOs kompetansebarometer viser at seks av ti bedrifter mangler ansatte med rett kompetanse, den høyeste andelen i de fem årene undersøkelsen er gjennomført.

Budsjettet gir etter disse medlemmers syn ingen svar på disse nasjonale utfordringene.

Disse medlemmer er også bekymret over at antallet sosialhjelpsmottakere fortsatt går opp, og synes det er overraskende at regjeringen ikke møter denne utfordringen med tiltak når budsjettet tydelig viser at utfordringene øker kraftig:

«Veksten i økonomisk sosialhjelp fortsatte i 2017, og veksten i utgiftene var sterkere enn året før.

For femte året på rad fortsatte antall mottakere å stige.»

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, som vil stimulerer både folk og bedrifter til arbeid med:

- økt bruk av lønnstilskudd som reduserer arbeidsgivers risiko ved å ansette folk
- opplæring som kvalifiserer til ledige jobber
- arbeidstrening som gir arbeidssøkeren relevant arbeidserfaring

Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen i budsjettet går inn for å kutte kraftig i permitteringstiden, og at regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti gjennom budsjettforliket svekker permitteringsordningen ytterligere ved en kraftig økning i arbeidsgivers lønnsplikt. Dette til tross for at berørte næringer og deres organisasjoner som Rederiforbundet og Norsk Industri viser til at utfordringene innen deres bedrifter fortsatt er store, og at permitteringsordningen bidrar til nødvendig fleksibilitet. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der dagens permitteringsordning foreslås opprettholdt.

Disse medlemmer støtter synet som ble fremmet av Arbeid & Inkludering under komiteens høring om at vi i dagens situasjon heller bør trappe opp enn ned innsatsen for å løfte flere fra trygd til jobb, og at manglende satsing vil gjøre at overgangen fra arbeidsavklaringspenger til uføretrygd fortsatt vil være høy.

Arbeid & Inkludering etterspurte tydelige føringer på å prioritere arbeidsforberedende trening (AFT), og viste til at dette tiltaket gir mulighet til kompetanseheving, arbeidstrening og mestring i ordinært arbeidsliv. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 med betydelige satsinger overfor mennesker med nedsatt arbeidsevne som med klarere prioriteringer bør gjøre det mulig å satse mer på AFT-tiltaket.

Disse medlemmer viser til forslag om arbeidsforberedende trening under kap. 634 post 76.

Disse medlemmer mener det bør åpnes opp for at det skal kunne gis fagbrev underveis i AFT-tiltaket, og er kritisk til at regjeringen ikke har fulgt opp anmodningsvedtaket i Stortinget der Stortinget ber regjeringen åpne for at personer med nedsatt arbeidsevne, skal kunne ta fagbrev samtidig som de deltar på arbeidsforberedende trening.

Disse medlemmer viser til at både ASVL, Arbeid & Inkludering og Forbundet for Ledelse og Teknikk under høringen tok opp at regjeringen Solbergs konkurranseutsetting av arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne har svekket tilbudet til de svakeste jobbsøkerne.

Disse medlemmer viser til forslag under kap. 634 post 76 som går imot regjeringens kommersialisering av arbeidsmarkedstiltak.

Disse medlemmer mener det må settes i gang en aktivitets- og jobbreform for unge på gradert uføretrygd for direkte å motvirke den bekymringsfullt store økningen i antallet unge uføre. Reformen skal inneholde bedre planlegging, oppfølging og gjennomføring av ordningen med arbeidsavklaringspenger slik at flere kommer tilbake i arbeid, økt bruk av gradert uføretrygd med tiltak for at personer med gradert uføretrygd skal få brukt sin arbeidskapasitet. Reformen vil også omfatte unge som i utgangspunktet er på 100 pst. uføretrygd,

men som kan jobbe helt eller delvis dersom det etableres nye tilpassede eller tilpasses eksisterende jobber til denne gruppen som i dag står utenfor arbeidslivet. Nav skal få et overordnet ansvar for å sikre at det finnes jobber tilpasset denne gruppen både i offentlig og privat sektor, samt at kommunene i tillegg skal få en plikt til å sikre at denne gruppen får jobb. Kommunenes mer-kostnader til ordningen skal dekkes inn, og reformen skal først innføres for personer født i eller etter 1990.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en aktivitetsreform med jobbgaranti for unge på gradert uføretrygd.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen tidligere har kommet med forslag om å etablere et hurtigspor for å bringe flere flyktninger raskere inn i arbeidslivet, uten at regjeringens utspill har medført særlig synlige satsinger gjennom budsjettet. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 med flere tiltak og økte bevilgninger for å bidra til at flere flyktninger kommer raskt inn i arbeidslivet, herunder økte bevilgninger til Navs arbeid med realkompetansevurdering i mottak.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, som vil inkludere flere i arbeidslivet gjennom en sterkere satsing på arbeidsmarkedstiltak, herunder en økning i antallet varig tilrettelagte arbeidsplasser, med 500 flere VTA-plasser sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett. Det bør gjennomføres en opptrappingsplan for å øke antallet VTA-plasser, og ansvaret for VTA må beholdes i statlig regi. Disse medlemmer er særlig bekymret for at mange unge mennesker som har behov for VTA-plass ikke får dette.

De fleste mennesker i varig tilrettelagt arbeid jobber i en arbeidsmarkedsbedrift, men om lag 1 600 personer er deltakere i varig tilrettelagt arbeid ordinær. Disse medlemmer er positive til at ordinært arbeid benyttes som arena for arbeidsmarkedstiltak, men det er viktig at også disse deltakerne sikres god og tilrettelagt oppfølging.

En bred kompetansereform for arbeidslivet

For mange mennesker står av ulike årsaker og i varierende tidsrom utenfor arbeidslivet. Målet må være at denne perioden blir kortest mulig, og at alle krefter settes inn på å gi folk kompetanse som kvalifiserer for arbeidslivet. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det fremmes forslag om en omfattende kompetansereform innledet i to hovedspor, «lære på jobb» og «lære på vei til jobb». En kompetansereform er det neste store løftet for norsk ar-

beidsliv, et løft som må tas i et tett samarbeid mellom myndighetene og partene i arbeidslivet.

Disse medlemmer vil legge til rette for et samarbeid mellom arbeidslivets parter og Nav, regionene, kommunene og helse- og utdanningssystemet hvor det gis muligheter for å tilegne seg riktig og arbeidskvalifiserende kompetanse. Dette kan være styrking av grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving eller digitale ferdigheter, fullføring av videregående opplæring eller realkompetansevurdering. Satsingen innebærer at helsetilbud, kompetanse og arbeidsrettet aktivitet ses i sammenheng for å sikre tett og riktig oppfølging av mennesker som står utenfor arbeidslivet. I et arbeidsmarked som krever mer formell kompetanse, må arbeidsmarkedspolitikken styrkes og tiltakene i større grad rettes inn mot utdanning og reell kvalifisering som fører til et solid fotfeste i arbeidsmarkedet. En særlig satsing skal være rettet mot unge som i dag står utenfor aktivitet, arbeid eller utdanning.

Disse medlemmer mener dette skal følges av en tiltaksplan som særlig prioriterer grupper med lite formell kompetanse, for å styrke deres mulighet til å komme i arbeid gjennom tettere oppfølging og økt samarbeid mellom helse-, utdannings- og aktivitetstiltak for mennesker som står utenfor arbeidslivet. Dette gjøres gjennom en tettere oppfølging fra Nav, med reell innfrielse av ungdomsgarantiene og aktivitetsrett for sosialhjelpsmottakere. Av tiltak kan nevnes økt anledning for unge på dagpenger til å ta utdanning som gir dem arbeidsrelevant kompetanse, og psykisk helsehjelp i kombinasjon med kompetansetiltak/arbeidsrettede tiltak i tråd med IPS-modellen/individuell jobbstøtte. Aktiviteten i regionale karrieresentre styrkes, samtidig som det gis sterkere nasjonale føringer når det gjelder organisering, finansiering og oppgaveinnhold. Kommunenes plikt til å sikre jobb til unge på gradert uføretrygd må finansieres av staten (jf. Arbeiderpartiets forslag om en aktivitetsreform for unge på gradert uføretrygd). Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 med en tiltakspakke på 150 mill. kroner for å gjennomføre en slik tiltaksplan.

Disse medlemmer mener arbeidsmarkedspolitikken må styrkes og i større grad benytte utdanning som arbeidsmarkedstiltak og gjennomføre en reell inkluderingsdugnad i tråd med hva LO og NHO har tatt til orde for, gjennom å øke bruken av lønnstilskudd i arbeidslivet. Det må tilrettelegges for løp hvor lønnstilskudd kombineres med fagbrev og fremtidig fast ansettelse, i tett samarbeid med partene i arbeidslivet, ved å gjennomgå, styrke og bygge ut systemet for realkompetansevurdering for å bidra til at dette blir benyttet i flere bransjer i større grad enn i dag, og å sikre at Nav har ressurser til å gjennomføre en aktiv formidlingsinnsats knyttet til asylsøkere og flyktninger som er arbeidssøke-

re. Formidlingsinnsatsen må understøttes av rekrutteringsinnsats ut mot arbeidsgivere.

Kompetanse er i mange sammenhenger en ferskvarer, der man fort kan bli utdatert hvis man ikke er i arbeid eller relevant utdanning. Disse medlemmer mener man bør utrede endringer for i større grad å åpne opp for muligheter til å ta utdanning, herunder utdanning som gir studiepoeng mens man mottar dagpenger. Disse medlemmer mener dagens regjering snarest bør følge opp Stortingets vedtak om å utrede muligheten for å kunne kombinere dagpenger og studier.

Andelen unge som ikke er i arbeid, er høy, og antallet unge uføre øker drastisk. Ordningen med arbeidsavklaringspenger fungerer ikke godt nok, og for mange som har noe arbeidsevne, blir likevel 100 pst. uføre. Manglende fullføring av videregående opplæring er en viktig del av problemstillingen. Disse medlemmer mener det er avgjørende at unge som mangler gjennomført videregående opplæring, sikres grunnleggende formell kompetanse, og at Nav skal satse mer på kompetansehevende tiltak, herunder utdanningstiltak, en mer fleksibel praktisering av dagpengeregulverket og mer bruk av lønnstilskudd.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets forslag under kap. 2541 post 70 om å justere regelverket for dagpenger.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 med betydelige satsinger innenfor arbeids- og sosialfeltet, utdanningsfeltet, helsefeltet og kommunene, som til sammen sikrer grunnlaget for en bred kompetansereform for å lære på jobb og å lære på vei til jobb.

Tiltak mot deltid

Disse medlemmer mener det er en politisk oppgave og sammen med partene i arbeidslivet å bidra til et likestilt arbeidsliv. Regjeringen Stoltenberg II gjennomførte offensive tiltak for økt likestilling i arbeidslivet med konkrete tiltak for heltid, tiltak som er fjernet under nåværende regjering.

Faste hele stillinger er mye av grunnlaget for den norske arbeidslivsmodellen. Mange arbeidstakere, særlig i kvinnedominerte yrker innen helse og sosial, har en daglig og ukentlig kamp for å sikre seg vakter og stillingsbrøker som til sammen nærmer seg en hel stilling. Dette er etter disse medlemmers syn ikke akseptabelt, og derfor må innsatsen for å skape en heltidskultur forsterkes.

Disse medlemmer går inn for at det opprettes en støtteordning til tiltak og forsøk for heltid og mot deltid, en statlig heltidspott, og viser til prioriteringen av dette i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets forslag under kap. 601 post 50 om å innføre nytt statlig prosjekt med tiltak for deltid, herunder søkbare midler.

Et seriøst og organisert arbeidsliv

Disse medlemmer mener grunnlaget for den norske samfunnsmodellen er et organisert arbeidsliv med ryddige lønns- og arbeidsbetingelser. Derfor er det svært bekymringsfullt at stadig færre arbeidstakere er fagorganiserte. Dette skjer samtidig med at kriminalitet og useriøsitet har fått vokse frem i stadig nye deler av det norske arbeidslivet. Det politiske flertallet har de siste årene gjort lite for å stanse den negative utviklingen.

Arbeidstilsynet og arbeidstakerorganisasjonene er entydige i sin tilbakemelding om at arbeidslivskriminaliteten er blitt grovere, mer omfattende og sammensatt. Det avdekkes flere og alvorligere eksempler på sosial dumping, grov utnytting av arbeidstakere og kriminalitet i det norske arbeidslivet. Det har alltid vært en politisk oppgave sammen med partene i arbeidslivet å slå ring om et seriøst og organisert arbeidsliv.

Disse medlemmer mener myndighetene må ta sitt ansvar for et seriøst og organisert arbeidsliv og viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det foreslås en betydelig tiltakspakke mot arbeidslivskriminalitet med økte bevilgninger til Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet og Økokrim, og hvor det legges inn økte driftsmidler til eksisterende arbeidslivskriminalitetssenter. Disse medlemmer mener det skal slås hardere ned på ulovlig innleie av arbeidskraft og går inn for å bygge ut ytterligere ett arbeidslivskriminalitetssenter for å nå Arbeiderpartiets mål om at hele landet skal dekkes av slike sentre. Disse medlemmer vil utvide ordningen med de regionale verneombudene til å omfatte transportbransjen og mener det bør vurderes å etablere treparts bransjeprogram innen anleggsbransjen. Til sammen omfatter disse satsinger tiltak for 116 mill. kroner mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Høy organisasjonsgrad i arbeidsmarkedet er et bærende element i den norske modellen. Det bør være attraktivt for både arbeidstakere og arbeidsgivere å organisere seg. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås at en større del av fagforeningskontingenten skal kunne trekkes fra på skatten. I tillegg mener disse medlemmer at den norske modellen og arbeidslivets regler må få en større plass i utdanningssystemet, og vil legge til rette for at elevene får kunnskap om organiseringen av arbeidslivet, herunder samarbeidet med arbeidslivets parter, svart arbeid og retter og plikter som arbeidstaker.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at arbeidsinnvandrere får bedre opplæring om arbeidslivets regler, rettigheter og plikter. En bedre opplæring i

sikkerhetskultur og språk vil kunne virke positivt inn på antallet ulykker i arbeidslivet.

Mer rettferdig pensjon

Disse medlemmer viser til at det verken i statsbudsjettet for 2016 eller i proposisjonen om trygdeoppgjøret for 2015 fremkom at trygdeoppgjørene ikke lenger skulle legges frem som egen sak for Stortinget. Etter 2016 har ikke regjeringen lenger lagt frem trygdeoppgjøret for Stortinget i forbindelse med revidert budsjett, noe landets pensjonister har reagert kraftig på. Disse medlemmer mener måten trygdeoppgjøret tidligere ble behandlet på, sikret en god demokratisk behandling av et oppgjør som omfatter over en million pensjonister og uføretrygdede, og viser til at Arbeiderpartiet gjentatte ganger har foreslått å gjeninnføre den tidligere behandlingsmåten.

Disse medlemmer mener de siste årenes svake utvikling av pensjoner til utbetaling viser at dagens reguleringsmåte har svakheter. Det er mulig å finne mer rettferdige reguleringsmetoder som ikke bryter med pensjonsforliket, men som samtidig sikrer en mer rettferdig pensjon. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet flere ganger har foreslått å endre reguleringen av pensjoner slik at pensjonistene i fremtiden ikke går i minus i år med reallønnsvekst for lønnsstakerne.

Minstepensjonister er overrepresentert på fattighedsstatistikken. De har lave pensjonsgrunnlag, ofte på grunn av deltidsarbeid, lav tjenestetid eller lignende. Per i dag får enslige minstepensjonister 194 000 kroner å leve for i året. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der minstepensjonen økes med 4 000 kroner.

Alle skal med

Disse medlemmer er bekymret for økende økonomiske og sosiale forskjeller som dokumentert av blant andre Statistisk sentralbyrå. Regjeringen Solbergs politikk med å gjøre skattesystemet mindre fordelende, samtidig som det kuttes i ytelser til dem som allerede har lite, har bidratt til denne negative utviklingen. Også i årets budsjett foreslår regjeringen usosiale kutt. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der Arbeiderpartiet går imot regjeringens foreslåtte kutt i dagpengene.

Universell utforming av samfunnet, herunder bygninger som skoler, er en betydelig utfordring. Disse medlemmer mener det er avgjørende at politiske myndigheter setter klare mål for universell utforming av samfunnet, og mener det er betegnende for regjeringen Solbergs svake ambisjoner på dette feltet at klare tidsangivelser for når samfunnet skal være universelt utformet satt av regjeringen Stoltenberg II, ble fjernet av regjeringen Solberg.

Regjeringen har tidligere kuttet i bilstønsordningen for mennesker som ikke kan bruke kollektiv transport på grunn av varig funksjonsnedsettelse, til kun å omfatte personer som er under utdanning eller i jobb. Dette gjør at mennesker står i fare for å få en isolert tilværelse. Det er i tillegg et problem at det ikke gis tilskudd til ombygging av biler for personer med utagerende oppførsel, noe som i verste instans representerer en stor trafikksikkerhetsmessig fare ved at sjåfør ikke er adskilt fra passasjer. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der bilstønsordningen styrkes.

Grunnstønad er en skattefri trygdeytelse som skal bidra til at mennesker får dekket ekstraavgifter på grunn

av sykdom eller skade, blant annet til mennesker med cøliaki. Regjeringen foreslår i budsjettet et kraftig kutt i denne stønaden. Faktagrunnlaget som regjeringen bygger sine kutt på, har mottatt sterk kritikk for ikke å gi et godt bilde av de faktiske merutgifter personer med cøliaki har. Disse medlemmer mener det er viktig at vi har gode stønsordninger som sikrer alle et mest mulig likt økonomisk utgangspunkt, og viser til forslag under kap. 2661 om at dagens stønsordning videreføres, og at regjeringen går i dialog med Norsk Cøliakiforbund for å fremme en omforent løsning i revidert budsjett.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 med følgende hovedsatsinger utover budsjettforliket:

Kap.	Post	Formål	Mill. kr.
634	1	300 Arbeidsmarkedstiltak i egenregi, satsing jobbspesialister	35,00
634	76	1000 Arbeidsmarkedstiltak ordinære ledige	109,00
634	76	1000 arbeidsmarkedstiltak nedsatt arbeidsevne	109,00
605	1	Administrative ressurser 2000 tiltaksplasser	47,00
605	1	Aktivitetsreform for unge på gradert uføretrygd	50,00
605	1	Styrket oppfølging av unge uten fullført videregående	25,00
605	1	Styrket oppfølging av unge på arbeidsavklaringspenger for å motvirke overgang til uføretrygd	25,00
605	1	Aktivitetsrett sosialhjelpsmottakere	25,00
605	1	Styrke regionale karrieresentre	25,00
601	50	Tiltak for heltid og mot deltid	30,00
605	1	Økte ressurser til realkompetansevurdering	13,00
605	1	Opptrappingsplan mot vold og overgrep	10,00
621	63	Tilskuddsordning forebygge og redusere fattigdom blant barn og unge	100,00
640	1	Økt tilsyn og aktivitet Arbeidstilsynet	35,00
640	1	Etablere ett nytt arbeidslivskriminalitetssenter	30,60
640	1	Arbeidstilsynet andel til økt aktivitet i arbeidslivskriminalitetssentrene	5,00
605	1	Navs andel til økt aktivitet i arbeidslivskriminalitetssentrene	5,00
640	21	Regionale verneombud i transportbransjen	5,00
642	1	Økt tilsyn og aktivitet Petroleurstilsynet	15,00
649	21	Treparts bransjeprogram i anleggsbransjen	5,00
2541	70	Opprettholde 49 uker maksimal permitteringstid	80,00
2541	70	Nei til å øke arbeidsgivers lønnsplikt ved permittering	54,00
2541	70	Nei til kutt i dagpenger	23,00
2661	70	Nei til kutt cøliaki	200,00
2661	74	Styrke bilstønsordningen mennesker med funksjonshemninger	70,00
2670	73	Økt pensjon på 4000 kr. for enslige pensjonister på minsteytelse	142,60
			1132,2

2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2019 foreslår at rammeområde 7 settes til 452 164 478 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 346 870 000 kroner.

Dette medlem viser til at Senterpartiet på rammeområde 7 prioriterer økt innsats for de med dårligst

vern i arbeidslivet gjennom å foreslå flere VTA-plasser (varig tilrettelagt arbeid), økt minstepensjon for enslige alderspensjonister og forbedringer i sykepengereguleringen for selvstendig næringsdrivende. Videre har Senterpartiet også i dette budsjettet en tiltakspakke mot den stadig grovere arbeidslivskriminaliteten som brer om seg i norsk arbeidsliv.

Pensjonister og selvstendig næringsdrivende

Dette medlem mener dagens minstepensjon er altfor lav, og prioriterer derfor økt minstepensjon for enslige alderspensjonister også i dette budsjettet. Dette medlem er glad for at flertallet på Stortinget har sikret gjeninnføring av pensjonsslippen for de som ønsker denne tilsendt per post. Dette har vært en svært viktig symbolsak for Senterpartiet, og representanter for Senterpartiet har i flere runder fremsatt forslag i Stortinget om gjeninnføring av pensjonsslippen for de som ønsker det.

Dette medlem viser videre til at Senterpartiet prioriterer forbedringer i sykepengeordningen for selvstendig næringsdrivende, både av hensyn til likestilling mellom arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende og for å sikre økt likestilling mellom menn og kvinner som er selvstendig næringsdrivende. Selv om kompensasjonsgraden ved sykdom for selvstendig næringsdrivende er økt til 75 pst. i 2017 etter 17. sykedag, er denne ennå et godt stykke under hva som gjelder for arbeidstakere, som får 100 pst. kompensasjon ved sykdom fra 1. sykedag. Dette medlem viser til at Senterpartiet prioriterer å øke dekningsgraden i sykepengeordningen for selvstendig næringsdrivende til 85 pst. fra 1. juli 2019.

Standarder i norsk arbeidsliv under press

Dette medlem viser til at fortsatt stor EØS-innvandring til Norge gir økt press nedover på norske lønns- og arbeidsvilkår. Dette presset er ulikt fordelt mellom yrkesgrupper, aldersgrupper og grupper med ulik arbeidsevne. Taperne er arbeidstakerne som har dårligst vern gjennom språk, kvalifikasjoner og fagorganisering. Disse arbeidstakerne blir hengende etter. Dette står i kontrast til Senterpartiets mål om jevnbyrdige forhold mellom folk i Norge. Dette medlem vil understreke at det er svært vanskelig å oppnå full sysselsetting og et velorganisert arbeidsmarked samtidig som det er uregulert arbeidsinnvandring fra EØS-området utenfor Norden.

Dette medlem viser til at gjennom utvidelsene av Den europeiske union (EU) i 2004 og 2008, har forskjellene i arbeidslivet i EU og EØS-området økt kraftig. Deler av norsk arbeidsliv har endret seg betydelig etter hvert som EØS-avtalens konsekvenser med fri arbeidsinnvandring har gitt seg utslag. Organisasjonsgraden i deler av privat sektor er lav. Arbeidsinnvandrerne til Norge kommer gjerne fra land med høy arbeidsledighet, langt dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn i Norge og mindre utbygde sosiale sikkerhetsnett.

Norge har med EØS-avtalen avgitt suverenitet og selvråderett, blant annet knyttet til regulering av det norske arbeidsmarkedet. Dette medlem vil gå imot enda mer avståelse av suverenitet til EU gjennom EØS-avtalen. Derfor er dette medlem imot norsk med-

lemskap i EUs arbeidsmarkedsbyrå (European Labour Authority). Dette medlem viser til at Senterpartiet vil erstatte EØS-avtalen med handels- og samarbeidsavtaler med EU for å sikre Norges interesser.

Dette medlem mener full sysselsetting og små inntektsforskjeller må være det overordnede målet i arbeidslivspolitikken. For å nå dette målet må også tilbudssiden i det norske arbeidsmarkedet reguleres, slik at det skapes et balansert arbeidsmarked uten ledighet. Dette medlem viser til at Senterpartiet derfor vil ta i bruk sikkerhetsklausulen i EØS-avtalen (art. 112) dersom fri flyt av arbeidskraft i EØS truer det norske arbeidsmarkedet. Videre mener dette medlem det må stilles krav om fast ansettelse med norske lønns- og arbeidsvilkår for å få arbeidstillatelse for personer utenfor Norden.

Dette medlem mener det er av avgjørende viktighet for myndighetenes mulighet til å ha oversikt over hvem som har lovlig arbeidstillatelse i Norge, at det foreligger sanntidsinformasjon over hvem som har slik tillatelse. Dette medlem mener myndighetene må prioritere å få slik oversikt.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere nødvendig regelverk for at man kan få sanntidsinformasjon over hvem som har lovlig arbeidstillatelse i Norge.»

Satsing mot arbeidslivskriminalitet

Dette medlem viser til at arbeidslivskriminaliteten blir grovere og omfanget større. For myndighetene innebærer dette et betydelig problem ved at statens skatteinntekter reduseres, samtidig som trygdeytelser utbetales uriktig. I tillegg undergraver arbeidslivskriminalitet arbeidsforholdene for arbeidstakere i deler av arbeidslivet, og endrer konkurranseforholdene slik at seriøse foretak taper.

Dette medlem viser til at Senterpartiet også i dette budsjettet forsterker myndighetenes arbeid for å avdekke og forhindre arbeidslivskriminalitet, inkludert sosial dumping, i samarbeid med arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene. Til dette prioriterer Senterpartiet om lag 100 mill. kroner i økte bevilgninger til Arbeidstilsynet inkl. regionale verneombud, Petroleums-tilsynet, Arbeids- og velferdsetaten ved Nav Kontroll, Skatteetaten, politiet og UDI. Etatene har større tyngde og slagkraft når virkemiddelapparatet benyttes i fellesskap, og må derfor gis handlingsrom til å samarbeide effektivt.

Bekjempelse av denne typen kriminalitet krever klarere og mer entydige lovregler og strengere reaksjoner. Dette medlem vil fortsette å foreslå lovendringer som tydeliggjør ulovlig virksomhet, samtidig

som blant annet Arbeidstilsynet gis nødvendige sanksjonshjemler.

Dette medlem viser også til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det foreslås å øke maksimalt fradrag for fagforeningskontingent til 4 000 kroner.

Dette medlem viser til at Virke i budsjettthøringen på spørsmål om godkjenningsordningen av renholdsvirksomheter svarte at de mener bare godkjente virksomheter lovlig skal kunne tilby renholdstjenester til nærings- og privatmarkedet. Dette medlem viser videre til Stortingets behandling av Representantforslag 198 S (2017–2018) fra Arbeiderpartiet om å styrke godkjenningsordningen for renhold, jf. Innst. 376 S (2017–2018).

Velorganisert arbeidsliv

Dette medlem viser til at gjennom mange tiår har politiske vedtak i Stortinget gitt et mer velorganisert arbeidsliv i Norge sammenlignet med forholdene i syd-europeiske land. Senterpartiet har helt fra 1970-tallet systematisk arbeidet for faste ansettelser og klare avgrensninger for når en i henhold til arbeidsmiljøloven lovlig kan bruke midlertidige ansettelser. Gjennom endringer i arbeidsmiljøloven med virkning fra år 2000 ble det imidlertid tillatt å bruke bemanningsbyråer i norsk arbeidsliv, både ved midlertidige oppdrag og ordinært arbeid.

Med østutvidelsene av EU i 2004 og 2007, ble Norge gjennom EØS-avtalen del av et stort arbeidsmarked hvor lønns- og arbeidsvilkår og arbeidsledighetssituasjonen var, og er, svært forskjellig. Samlet har dette ført til en betydelig arbeidsinnvandring til Norge, som har gitt press på lønns- og arbeidsvilkår i stadig flere yrkesgrupper. Det har også blitt færre faste ansettelser, kombinert med økt bruk av bemanningsforetak hvor de ansatte ikke har trygghet for arbeidsinntekt fordi stillingsandelen ikke er definert.

Dette medlem viser til at Senterpartiet i stortingsperioden 2013–2017 har fremsatt en rekke forslag for å styrke arbeidsmiljøloven som en vernelov, samt fulgt opp LO-kongressens vedtak om at norske lover, forskrifter og tariffavtaler skal være overordnet EØS-regler og EU-lovgivning på arbeidslivsområdet.

Dette medlem har merket seg at EØS-avtalens overvåkningsorgan, ESA, har opprettholdt sitt syn om at norsk allmenngjøring av bestemmelser om reise, kost og losji ikke er i samsvar med reglene om tjenestefriheten i EØS-avtalen. Dette har ESA gjort til tross for at Høyesterett i en enstemmig dom i 2013 avgjorde at reglene om dekning av utgifter til reise, kost og losji i allmenngjøringsforskriften for skips- og verftsindustrien er i tråd med EØS-retten. Dette medlem har videre merket seg at Tariffnemnda mot LOs representant i møter 11.–12. oktober 2018 vedtok å endre bestemmelsen om rei-

se, kost og losji i forskriftene om allmenngjøring, slik at dette kun dekkes ved reiser i Norge. Dette vedtaket har konsekvenser for allmenngjøringsforskriftene for renhold, byggfag og elektrofag, som alle har bestemmelser om reise, kost og losji. Skips- og verftsindustrien er tilpasset endringene i tariffoppgjøret i 2018. Dette medlem registrerer at Tariffnemndas ovennevnte vedtak gir den konsekvens at EØS-regelverk og EU-lovgivning på arbeidslivsområdet er overordnet norske lover, forskrifter og tariffavtaler. Dette medlem har lenge hatt denne erkjennelsen, noe som medvirker til dette medlems sterke motstand mot EØS-avtalen.

Dette medlem mener nye og tydeligere lovregler fortsatt er nødvendig for at arbeidslivets parter og myndighetene gis tilstrekkelige redskaper for å kunne gjennomføre målet om et mer velorganisert arbeidsliv.

Dette medlem viser til at Stortinget i juni 2018 vedtok endringer i arbeidsmiljøloven som definerer at fast ansettelse er løpende og tidsubegrenset, og at arbeidstaker sikres forutsigbarhet for arbeid i form av et reelt stillingsomfang. Videre slo Stortinget fast at bemanningsforetak fortsatt ikke skal kunne ansette arbeidsfolk midlertidig. Dette medlem var saksordfører for innstillingen som lå til grunn for disse lovvedtakene, og vil påse at regjeringen følger opp vedtakene i praksis. Dette medlem mener Arbeidstilsynet må gis utvidet myndighet for å følge opp ovennevnte lovvedtak, som trår i kraft fra 1. januar 2019.

Sysselsetting

Dette medlem vil vise til at høy sysselsetting og produktivitet er av avgjørende betydning for vår mulighet til å opprettholde våre universelle velferdsordninger. Dette medlem har merket seg følgende på side 8 i Nasjonalbudsjettet 2019:

«Mens hele veksten i sysselsettingen var innvandrere i perioden fra 2008 til 2014, gjaldt det fem av ti det siste året frem til 1. halvår 2018. Mange av disse innvandrerne var allerede bosatt i Norge da de ble sysselsatt. Lønnsnivået i Norge er fortsatt attraktivt for arbeidstakere i andre europeiske land, men de siste årene har nettoinnvandringen gått ned, særlig fra Sverige, Polen og Baltikum. Nettoinnvandringen fra EU-land i Øst-Europa var noe over 2 000 per år i 2016 og 2017, mot over 20 000 i gjennomsnitt i årene 2010–2012.»

Videre på side 14 under «– Gjennomføre et integreringsløft»:

«Selv om mye går i riktig retning, er det fortsatt vesentlige utfordringer på integreringsområdet. Innvandrere har mindre formell kompetanse og lavere sysselsetting enn resten av befolkningen. Innvandrere skårer gjennomsnittlig lavere på levekårsvariabler, og for mange opplever negativ sosial kontroll. Enkelte utsatte byområder har utfordringer som blant annet knytter seg til mangelfull integrering.»

Dette medlem vil understreke viktigheten av at myndighetene bidrar til å opplyse både beslutningstakere så vel som samfunnet ellers om faktiske sysselsettingstall for ulike grupper. Ved at slike fakta kommer frem, blir også grunnlaget bedre for de beslutninger som tas.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen medvirke til at fakta rundt sysselsetting for befolkningen samlet og for ulike grupper blir synliggjort.»

Økonomiske forskjeller

Dette medlem vil understreke at den viktigste årsaken til økonomiske forskjeller mellom folk er utviklingen i arbeidslivet med kraftig økt bruk av bemanningsforetak, stadig flere midlertidig ansatte og press nedover på lønn og inntekter i bransjer hvor det er mulig å benytte rimeligere arbeidskraft fra EØS-området. Regjeringens endringer i personbeskatningen – inntekt og formue – medvirker også til å forsterke inntektsforskjellene etter skatt. Sosiale ytelser, som er sikkerhetsnett for folk, strammes inn og svekkes, noe som også forsterker de økonomiske forskjellene ytterligere.

Dette medlem vil vise til at Senterpartiets svar på dette er å gå inn for kontrollert arbeidsinnvandring fra EØS-området utenfor Norden, slik at sosial dumping stoppes på grensa, ved at det kreves arbeidskontrakt med norske lønns- og arbeidsvilkår samt botilbud for å få arbeidstillatelse i Norge.

Dette medlem understreker at Senterpartiet står fast ved skatt etter evne i personbeskatningen, ved at den progressive inntektsbeskatningen styrkes, og ved at formuesskatten økes og opprettholdes for netto ligningsformue over 1,7 mill. kroner per skattyter. Dette medlem vil videre slå fast at Senterpartiet slår ring om de sosiale ytelsene, slik at universelle og målrettede ordninger beholder sin økonomiske styrke, slik at folk med liten eller ingen arbeidsevne gis et anstendig liv.

Tiltak for de svakest stilte

Dette medlem viser til at Senterpartiet prioriterer at 500 flere personer kan få plass i varig tilrettelagt arbeid (VTA) sammenlignet med regjeringens budsjettforslag. Dette er en etterlyst økning som ledd i en årlig opptrapping av VTA-plasser. VTA-ordningen gir mennesker med varig nedsatt arbeidsevne mulighet til å delta i arbeidslivet, og gir en meningsfull, aktiv og selvstendig hverdag for dem som ikke har mulighet til å komme inn på det ordinære arbeidsmarkedet.

Dette medlem mener det enkelte Nav-kontor må styrkes både gjennom flere ansatte og ved at de ansatte gis mer tillit og økt beslutningsmyndighet. Derfor omprioriterer Senterpartiet i sitt alternative statsbud-

sjett for 2019 midler innen arbeids- og velferdsetaten for å styrke Nav-kontorene. Dette medlem mener alle kommuner skal ha minst ett Nav-kontor, som er en svært viktig del av etatens førstelinje, fordi det er det enkelte Nav-kontor som kjenner sitt lokalsamfunn og sin befolkning best, og at mer bør søkes løst allerede der.

Dette medlem viser til at Senterpartiet prioriterer videre å reversere regjeringens forslag til kutt i diverse tilskudd. Dette gjelder tilskudd til mennesker som ikke har mulighet til å øke sine inntekter i særlig grad utenom ytelsessystemet, og som i utgangspunktet er i en sårbar økonomisk situasjon. Det er derfor viktig for å prioritere midler for å sikre at tilskudd for de blant oss som trenger det mest, ikke blir kuttet. Dette medlem viser til at Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 sikrer prisjustering av en rekke tilskuddssatser som regjeringen nok en gang foreslår underregulert.

Støtte til personer med cøliaki

Dette medlem viser til at personer med cøliaki og andre glutenintoleranser får i dag innvilget grunnstønad til fordyret kosthold. Dette medlem er enig med regjeringen i at det er grunnlag for å redusere denne stønaden noe som følge av at glutenfrie produkter over tid har blitt mer tilgjengelige på markedet, samt at prisen på disse produktene har falt. Dette medlem mener imidlertid regjeringens kutt går for langt. Dette medlem viser til at Senterpartiet foreslår at personer med cøliaki gis grunnstønad etter sats 2.

2.4 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker at et trygt arbeidsliv, og et godt sikkerhetsnett for alle, er nøkkelen til et samfunn med små forskjeller. Å ha jobb gir økonomisk trygghet og mulighet til å ha makt over eget liv. Det er derfor alvorlig både for landet og for innbyggerne at arbeidsløsheten er for høy. God arbeidsmarkedspolitikk handler både om å sikre folk muligheten til økonomisk trygghet når man står uten jobb, og å stimulere til jobbskaping i offentlig og privat sektor for å sikre at folk har en jobb å gå til.

Dette medlem viser til at trygdeoppgjøret omhandler inntekten til alle landets alderspensjonister, landets uføre og en rekke andre grupper. I trygdeoppgjøret gjennomfører denne regjeringen symbolske drøftelser, uten reell forhandlingsrett, med organisasjonene for mange av dem som berøres, slik som Pensjonistforbundet. Frem til og med 2015 ble det lagt frem en egen proposisjon for Stortinget hver vår der nasjonalforsamlingen behandlet pensjonistenes økonomi. Dette medlem mener at tradisjonen med fullgod behandling av trygdeoppgjøret i Stortinget må gjenopptas, og viser til at Sosialistisk Venstreparti har foreslått dette i Stortinget.

Et inkluderende arbeidsliv

Dette medlem viser til at det fortsatt er veldig mange arbeidsløse i Norge. Regjeringens svar er å kutte i tiltaksplasser i Nav. Dette medlem mener det er feil medisin. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det legges opp til en betydelig satsing på flere arbeidsmarkedstiltak. Sosialistisk Venstreparti vil styrke folks mulighet for å komme inn i og beholde trygge jobber. Et inkluderende arbeidsliv må ha plass og muligheter til ulike typer arbeidstakere. I dag er det lange køer for mange av de som har behov for varig tilrettelagt arbeid. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det legges opp til en kraftig økning med 500 flere varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA) enn i regjeringens forslag til budsjett.

Unge i arbeidslivet

Dette medlem viser til at for mange unge står utenfor arbeid, utdanning eller aktivitet. Det må satses mer på opplæringstiltak i Nav som gir folk kompetanse de kan benytte i arbeidslivet.

Alle som har behov for det, må få tett og individuell oppfølging av Nav. For å få til dette må Nav være tilgjengelig for folk som trenger tett oppfølging. Da må de ansatte i Nav ha tid og mulighet til å følge opp på en ordentlig måte. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor regjeringens ABE-kutt i Nav reverseres.

Dette medlem minner om at med tusenvis av arbeidsløse unge trenger Nav mer ressurser for å kunne følge opp ungdommene. I dag er ventetiden for hjelp altfor lang, og de ansatte i Nav rapporterer om for knapp tid til å kunne følge opp hver enkelt bruker tett. Sosialistisk Venstreparti går inn for en ungdomsgaranti som sikrer unge under 25 år arbeid, aktivitet eller kvalifisering innen tre måneder. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der satsingen på ungdom foreslås økt markant.

Mer trygghet for barnefamiliene

Dette medlem viser til at barnetillegget for uføre er redusert av regjeringen, noe som gjør at familier med en vanskelig økonomisk situasjon har fått enda mindre å leve for. Det går særlig ut over barna som vokser opp i familier som i utgangspunktet har en stram økonomi. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås å reversere kuttet regjeringen har innført, i tillegg til å øke barnetrygden og styrke bostøtten. Barnetrygden er avgjørende i bekjempelse av fattigdom. I mange kommuner mister familier som får sosial stønad, i realiteten barnetrygden når stønaden utmåles. Dette må opphøre. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alterna-

tive statsbudsjett for 2019, der barnetrygden holdes utenfor utmåling av sosialhjelp.

Trygge jobber

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti jobber for et arbeidsliv med trygge rammer, medbestemmelse og små lønnsforskjeller. Økt bruk av konkurranseutsetting og anbud har ført til press på lønns- og arbeidsvilkårene i en rekke sektorer. I en situasjon med stor arbeidsinnvandring fra EØS-området må samfunnet sørge for et gjennomorganisert arbeidsliv og sterkere styring fra myndighetenes side.

Useriøse aktører bidrar til at svart arbeid vokser frem, andelen fagorganiserte synker og EØS-avtalen begrenser arbeidstakernes makt og rettigheter i Norge. Samtidig svekker regjeringen arbeidsmiljøloven og arbeidstakernes vern. Sosialistisk Venstreparti vil beskytte våre tilkjempede rettigheter i arbeidslivet ved å kreve norsk lønn i Norge og anstendige arbeidsvilkår for alle arbeidere. Nøkkelen til bedre kontroll og mer seriøsitet i arbeidslivet er økt fagorganisering og et sterkt arbeidstilsyn med nok ressurser.

Sosialistisk Venstreparti vil øke innsatsen for å gjenvinne kontroll og trygghet i det norske arbeidslivet. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor bevilgningene til Arbeidstilsynet og etablering av flere a-krimsentre økes med 60 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Det er viktig å øke organisasjonsgraden. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 hvor fradraget for fagforeningskontingenten økes. Det er et paradoks at regjeringen øker fradraget for kontingent til arbeidsgiversiden på linje med indeksregulering samtidig som fradraget for kontingent på arbeidstakersiden står helt stille i kroner og øre.

Likestilling i arbeidslivet

Dette medlem viser til at Norge har høy andel kvinner i arbeidslivet, men fremdeles er arbeidslivet kjønnsdelt, både når det gjelder yrkesvalg og stillingsandeler. Kvinner, og særlig de med kort utdanning, er overrepresentert når det gjelder deltidsarbeid og midlertidige ansettelser. Denne skjevheten bidrar til å opprettholde lønnsforskjeller, og begrenser kvinners og menns valgfrihet ikke bare i arbeidsmarkedet, men også i familieliv og utdanning.

Dette medlem minner om at skal kvinner og menn få like muligheter, må vi ta politiske grep for å rette opp skjevhetene. Sosialistisk Venstreparti vil legge til rette for gradvis arbeidstidsreduksjon med sekstimersdagen med full lønnskompensasjon som mål. Et avgjørende skritt på veien er å gjennomføre langsiktige forsøk med forkortet arbeidstid. Sosialistisk Venstreparti

vil ha flere forsøk med seks timers arbeidsdag og introdusere en tiltakspakke for heltidskultur. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative stats-

budsjett for 2019 hvor det settes av 92 mill. kroner til en tiltakspakke for heltidskultur og forsøk med sekstimersdag.

2.5 Oppsummering av fraksjonenes standpunkt under rammeområde 7

Oppsummeringstabellen viser kun der det er avvik i forhold til Prop. 1 S (2018–2019).

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
Utgifter (i tusen kroner)							
600		Arbeids- og sosialdepartementet					
	1	Driftsutgifter	215 613	215 613 (0)	213 613 (-2 000)	211 313 (-4 300)	215 613 (0)
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.					
	21	Spesielle driftsutgifter	55 100	55 100 (0)	55 100 (0)	49 600 (-5 500)	55 100 (0)
	50	Norges forskningsråd	166 730	166 730 (0)	196 730 (+30 000)	150 130 (-16 600)	258 730 (+92 000)
	70	Tilskudd	34 730	34 730 (0)	34 730 (0)	13 730 (-21 000)	34 730 (0)
605		Arbeids- og velferdsetaten					
	1	Driftsutgifter	11 657 125	11 671 125 (+14 000)	11 896 125 (+239 000)	11 642 695 (-14 430)	11 714 625 (+57 500)
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter	54 185	54 185 (0)	54 185 (0)	48 785 (- 5 400)	54 185 (0)
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse					
	1	Driftsutgifter	4 262 000	4 253 000 (-9 000)	4 262 000 (0)	4 262 000 (0)	4 262 000 (0)
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering					
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	146 750	156 750 (+10 000)	256 750 (+110 000)	146 750 (0)	155 650 (+8 900)
634		Arbeidsmarkedstiltak					
	1	Driftsutgifter	250 000	250 000 (0)	285 000 (+35 000)	250 000 (0)	250 000 (0)
	76	Tiltak for arbeidssøkere	7 110 545	7 110 545 (0)	7 328 545 (+218 000)	7 111 145 (+600)	7 592 545 (+482 000)
	77	Varig tilrettelagt arbeid	1 459 405	1 503 905 (+44 500)	1 503 905 (+44 500)	1 504 105 (+44 700)	1 517 405 (+58 000)
640		Arbeidstilsynet					
	1	Driftsutgifter	639 500	639 500 (0)	710 100 (+70 600)	661 300 (+21 800)	704 500 (+65 000)
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	11 800	11 800 (0)	16 800 (+5 000)	13 000 (+1 200)	11 800 (0)
642		Petroleumstilsynet					
	1	Driftsutgifter	284 500	284 500 (0)	299 500 (+15 000)	285 300 (+800)	284 500 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
649		Treparts bransjeprogrammer					
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	2 900	2 900 (0)	7 900 (+5 000)	3 500 (+600)	2 900 (0)
872		Nedsatt funksjonsevne					
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner	219 358	224 358 (+5 000)	224 358 (+5 000)	219 358 (0)	219 358 (0)
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	12 197	17 397 (+5 200)	17 397 (+5 200)	12 197 (0)	17 197 (+5 000)
2541		Dagpenger					
	70	Dagpenger	10 307 000	10 253 000 (-54 000)	10 410 000 (+103 000)	10 307 000 (0)	10 387 000 (+80 000)
2620		Stønad til enslig mor eller far					
	73	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger	91 700	91 700 (0)	91 700 (0)	92 000 (+300)	91 700 (0)
	76	Bidragforskott	704 200	704 200 (0)	704 200 (0)	705 000 (+800)	704 200 (0)
2650		Sykepenger					
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv.	37 190 000	37 190 000 (0)	37 190 000 (0)	37 184 300 (-5 700)	37 190 000 (0)
	71	Sykepenger for selvstendige	1 480 000	1 480 000 (0)	1 480 000 (0)	1 508 700 (+28 700)	1 480 000 (0)
	73	Tilskudd til tilretteleggings-tiltak mv.	293 660	268 660 (-25 000)	268 660 (-25 000)	294 260 (+600)	293 660 (0)
2651		Arbeidsavklaringspenger					
	71	Tilleggsstønad	229 600	229 600 (0)	229 600 (0)	230 000 (+400)	229 600 (0)
2655		Uførhet					
	70	Uføretrygd	92 950 000	92 950 000 (0)	92 950 000 (0)	92 950 000 (0)	92 991 000 (+41 000)
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.					
	70	Grunnstønad	1 561 600	1 761 600 (+200 000)	1 761 600 (+200 000)	1 767 000 (+205 400)	1 636 600 (+75 000)
	71	Hjelpestønad	1 514 700	1 514 700 (0)	1 514 700 (0)	1 520 000 (+5 300)	1 514 700 (0)
	74	Tilskudd til biler	814 900	846 900 (+32 000)	884 900 (+70 000)	847 000 (+32 100)	859 900 (+45 000)
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 369 600	3 369 600 (0)	3 369 600 (0)	3 370 000 (+400)	3 369 600 (0)
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 637 300	1 637 300 (0)	1 637 300 (0)	1 640 000 (+2 700)	1 637 300 (0)
	78	Høreapparater	737 670	737 670 (0)	737 670 (0)	740 070 (+2 400)	737 670 (0)
2670		Alderdom					
	73	Særtilllegg, pensjonstillegg mv.	6 078 000	6 158 000 (+80 000)	6 300 600 (+222 600)	6 149 000 (+71 000)	6 078 000 (0)
		Sum utgifter	455 947 629	456 250 329 (+302 700)	457 298 529 (+1 350 900)	456 294 499 (+346 870)	456 957 029 (+1 009 400)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
Inntekter (i tusen kroner)							
3642		Petroleumstilsynet					
	3	Gebyr tilsyn	71 170	71 170 (0)	81 170 (+10 000)	71 170 (0)	71 170 (0)
		Sum inntekter	4 130 021	4 130 021 (0)	4 140 021 (+10 000)	4 130 021 (0)	4 130 021 (0)
		Sum netto	451 817 608	452 120 308 (+302 700)	453 158 508 (+1 340 900)	452 164 478 (+346 870)	452 827 008 (+1 009 400)

2.6 Programkategori 09.00 Administrasjon

2.6.1 Kap. 600 og 3600 Arbeids- og sosialdepartementet

Det foreslås bevilget 215,613 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 219,567 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2018–2019), og påpeker at midlene til Arbeids- og sosialdepartementet går til en kunnskapsbasert, samordnet og helhetlig politikk på departementets ansvarsområder, og at de største driftsutgiftene er knyttet til lønn, husleie, tjenesteavtaler med Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS) og utvalgsutgifter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at for å trygge velferden for fremtiden må offentlig sektor moderniseres og effektiviseres for å levere best mulig kvalitet i tjenestene til innbyggerne. I statsbudsjettet forsterkes arbeidet med innovasjon i offentlig sektor, og tempoet i digitaliseringen av offentlig sektor økes. Dermed får innbyggerne en enklere hverdag og mer velferd ut av hver skattekrone som brukes.

Flertallet viser til avbyråkratiseringsreformen som et viktig tiltak for omstilling av en sektor som ikke får ytre press gjennom konkurranse for å bruke ressurser på en bedre måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at regjeringens såkalte ABE-reform (avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform), som i regjeringens budsjettforslag for 2019 er satt til 0,5 prosentpoeng, er et ordinært osthøvelkutt. Nyttale som ABE-reform tilslører altså at regjeringen i mangel av en konkret prioritering på de ulike utgiftspostene går inn på et slikt tiltak som utad presenteres som en gjennomtenkt strategi, noe dette selvsagt ikke er.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbud-

sjet for 2019, hvor man reduserte kap. 600 post 1 med 2 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil vise til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en konkret prioritering av hvilke poster hvor bevilgningen kan reduseres, og hvilke poster hvor bevilgningen bør økes. Det ville vært til regjeringens ære om den til fremtidige budsjettforslag gjeninnfører en slik budsjettpraksis i stedet for å fortsette med den såkalte ABE-reformen. Osthøvelkutt vitner om svak prioritering og lettvin budsjettarbeid.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man reduserer kap. 600 post 1 med 4,3 mill. kroner. Dette medlem legger til grunn at bevilgningsreduksjonen gjennomføres ved å kutte i byråkrati.

2.6.2 Kap. 601 og 3601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.

Det foreslås bevilget 272,840 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 266,686 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at Arbeids- og sosialdepartementets egne anskaffelser har som formål å gi departementet et godt kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling og praksis innen departementets forvaltningsområder på kort og mellomlang sikt.

Komiteen merker seg at flere prosjekter er ferdigstilt i 2017/2018. Dette inkluderer: Levekårsundersøkelsen om arbeidsmiljø (SSB), Samfunnsøkonomisk virkning av varsling (Oslo Economics), Kjønnforskjeller i yrkes- og sektormobilitet i Norge (Institutt for samfunnsforskning), Evaluering av grunnstønadordningen (Proba Samfunnsanalyse/Rambøll Management) og Mobilitetshindringer i pensjonsordningene (Frischsenteret/Actecan), samt at departementet har inngått to langsiktige forskningsavtaler om Kollektive aktører og reguleringer (Fafo) og Pensjon og yrkesaktivitet blant eldre (SSB, ISF, Fafo, Frischsenteret).

Komiteen viser til at det årlig gis finansiering til internasjonalt samarbeid om utvikling og utveksling av

kunnskap på departementets fagområde, i regi av blant annet OECD, ILO og EU-kommisjonen, og at nye prosjekter skal igangsettes høsten 2018.

Komiteen merker seg at VAM II er en ny satsing på arbeids- og velferdsforskningen og en videreføring av forskningsinnsatsen til de avsluttede programmene VAM (velferd, arbeidsliv og migrasjon), sykefravær, arbeid og helse samt evaluering av pensjonsreformen (EVAPEN). Det nye programmet skal organiseres som en løpende satsing med 3-årige handlingsplaner, og gi kunnskapsutvikling om hvordan blant annet demografi, globalisering, omstilling i økonomien, migrasjon og teknologiske endringer påvirker arbeidsmarkedet og arbeidslivet, samt velferdsordningenes bærekraft, med mer.

Komiteen merker seg det viktige arbeidet Senter for seniorpolitikk (SSP) gjør, og understreker viktigheten av forskning på eldre arbeidstakers tilknytning til arbeidslivet. Dette arbeidet er viktig for å oppfylle regjeringens ambisjon om at flere kan stå lenger i aktivt arbeid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er en politisk oppgave å bidra til et likestilt arbeidsliv, sammen med partene i arbeidslivet. Regjeringen Stoltenberg II gjennomførte offensive tiltak for økt likestilling i arbeidslivet med konkrete tiltak for heltid, tiltak som er fjernet under nåværende regjering.

Disse medlemmer viser til sitt forslag til vedtak i forbindelse med Stortingets behandling av Representantforslag 11 S (2018–2019) fra Sosialistisk Venstreparti om å styrke retten til heltid i arbeidsmiljøloven, jf. Innst. 107 S (2018–2019), sitat:

«Stortinget ber regjeringen utvikle og innføre nytt statlig prosjekt med tiltak for heltidskultur, herunder søkbare midler for konkrete tiltak med dette som mål.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 601 post 50 med 30 mill. kroner for tiltak for heltidskultur.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man reduserte kap. 601 post 21 med 5,5 mill. kroner. Dette medlem legger til grunn at bevilgningsreduksjonen gjennomføres ved å kutte i byråkrati.

Dette medlem mener det er rom for å redusere bevilgningene til Norges forskningsråd. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man reduserte kap. 601 post 50 med 16,6 mill. kroner.

Dette medlem vil videre vise til at Senterpartiet ikke støtter Norges deltakelse i PROGRESS-aksen i EaSI-

programmet, noe som reduserer bevilgningsbehovet med 21 mill. kroner. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man reduserte kap. 601 post 70 med 21 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 601 post 50 med 42 mill. kroner. Bevilgningsøkningen skal gå til en tiltakspakke for heltidskultur.

Dette medlem mener det er avgjørende at det satses videre på tiltak for heltid og likestilling i arbeidslivet. Den høye andelen deltidsarbeidende kvinner er en stor likestillingsutfordring.

Dette medlem minner om at kvinner, og særlig de med kort utdanning, er overrepresentert når det gjelder deltidsarbeid og midlertidige ansettelser. Denne skjevheten bidrar til å opprettholde lønnsforskjeller, og begrenser kvinners og menns valgfrihet ikke bare i arbeidsmarkedet, men også i familieliv og utdanning.

Dette medlem understreker at det er viktig å legge til rette for gradvis arbeidstidsreduksjon med 6-timersdagen med full lønnskompensasjon som mål. Et viktig skritt på veien er å gjennomføre langsiktige forsøk med forkortet arbeidstid.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 601 post 50 med 50 mill. kroner. Bevilgningsøkningen skal gå til langsiktige forsøk med forkortet arbeidstid.

2.7 Programkategori 09.10 Administrasjon av velferds- og arbeidspolitikken

2.7.1 Kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen

Det foreslås bevilget 423,500 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 631,519 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Komiteen viser til at den foreslåtte bevilgningen i 2019, som i 2018, i sin helhet er foreslått å dekke utgiftene til IKT-moderniseringen i Arbeids- og velferdsetaten. Komiteen merker seg regjeringens opplysninger om at Prosjekt 2 er i god rute og vil bli avsluttet i løpet av 2. kvartal 2019, at Prosjekt 3 (med nye løsninger for sykepengene, pleiepengene, omsorgspenger mv.) vil starte opp i 2019 og avsluttes i 2020, og at full effekt av besparelsene vil utgjøre 130 mill. kroner fra 2024.

Komiteen merker seg at regjeringen fortsatt viser til tydelig risiko i gjennomføringen av programmet og vil sette inn nødvendige tiltak om nødvendig, for å nå målene med moderniseringsarbeidet. Komiteen viser i den forbindelse til sine merknader i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2018, jf. Innst. 15 S (2017–2018), med henvisning til Stortingets behandling av Prop. 67 S (2015–2016) Oppstart av Prosjekt

2 i modernisering av IKT i Arbeids- og velferdsetaten, jf. Innst. 291 S (2015–2016) og Innst. 272 S (2014–2015) til Riksrevisjonens Dokument 1 (2014–2015) om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2013. En samlet komité la til grunn at det, med det alvor som fulgte av Stortingets behandling av Innst. 272 S (2014–2015), ikke skulle være nødvendig med ytterligere detaljert oppfølging av Prosjekt 2 fra Stortingets side, utover en oppdatering om fremdrift og kostnader i de ordinære budsjettene.

2.7.2 Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten

Det foreslås bevilget 12 048,320 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 11 852,847 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Likeledes foreslås det 66,670 mill. kroner under kap. 3605 for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019) mot 71,520 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens beskrivelse av de pågående effektiviserings- og omorganiseringstiltakene i Arbeids- og velferdsetaten, med formål å bedre tjenestetilbudet til brukerne og kvaliteten i ytelsesforvaltningen, men som kan føre til en midlertidig svekkelse av måloppnåelse på enkelte områder. Komiteen har merket seg at dette særlig gjelder dagpenger, barnebidrag, enslig forsørger, utland og uføretrygd, at inngangen av nye saker på uføreområdet har økt betydelig, at omfanget av klagesaker er høyt, herunder også en betydelig økning av serviceklager, blant annet på grunn av lang saksbehandlingstid og svartid på telefon. Komiteen merker seg videre at andelen avslag og andelen omgjøring etter klage er forholdsvis høy på enkelte stønadsområder. Komiteen har også merket seg at bruken av innloggede tjenester øker, men at Nav-kontorene fortsatt skal sørge for god tilgjengelighet for brukere som har behov for det, også for personer uten timeavtale.

Komiteen viser til regjeringens redegjørelse for oppfølging av Meld. St. 33 (2015–2016) Nav i en ny tid – for arbeid og aktivitet, jf. Innst. 49 S (2016–2017), herunder endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger, ungdomsinnsatsen, aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år, omlegging av styringsprinsipp for arbeidsmarkedstiltakene og økte muligheter for å utføre oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi. Komiteen viser også til at Nav-kontorene fra årsskiftet 2017/2018 fikk ansvar for å foreta alle vurderinger av arbeidsevnen til brukere på arbeidsavklaringspenger.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, merker seg videre at Nav-kontorene siden 2015 er styrket med 490 årsverk, og at

mer effektiv saksbehandling i 2017, ifølge regjeringen, har bidratt til å frigjøre 175 mill. kroner, som er gått til å styrke Nav-kontorenes evne til å gi god bistand til brukerne.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at ulike utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen bidrar til bedre tjenester til brukerne, bedre kvalitet og en mer effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. I 2017 er det realisert 175 mill. kroner i økonomiske gevinster, som bidrar til å styrke Nav-kontorenes evne til å gi brukerne god bistand til å komme i arbeid og styrker Navs mulighet til å gi innbyggerne mer velferd for hver skattekroner som brukes.

Dette flertallet har merket seg at inngangen av nye saker på uføreområdet har økt betydelig, og at omfanget av klagesaker er høyt. Ytelsesforvaltningen har gjennomgått en omorganisering med spesialisering av saksbehandlingen. Spesialiseringen er ment å gi både større fagmiljøer innenfor de ulike ytelsesområdene og mer effektiv drift av disse, slik at det er mulig å flytte mer ressurser fra forvaltning av ytelser til oppfølging av brukere.

Dette flertallet ser at på enkelte stønadsområder er andelen avslag og andelen omgjøring etter klage på vedtak forholdsvis høy, men at dette ofte kan skyldes mangel på nødvendige opplysninger i søknaden. Over tid er spesialiseringen av ytelsesforvaltningen ment å gi økt kvalitet i saksbehandlingen og bedre dialog knyttet til dokumentasjon fra bruker, som vil kunne bidra til at avslags- og omgjøringsandelene avtar.

Dette flertallet viser avslutningsvis til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018. I forliket bes regjeringen om å vektlegge arbeidsforberedende trening (AFT-tiltaket) i dialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet. Følgende forslag er vedtatt i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 1 S (2018–2019), jf. Innst. 2 S (2018–2019):

«Stortinget ber regjeringen i styringsdialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet vektlegge Arbeidsforberedende trening (AFT-tiltaket).»

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at regjeringen foreslår en økning av bevilgningen med 162,9 mill. kroner, som inkluderer lønns- og prisjustering. Komiteen merker seg at bevilgningen er redusert med 51,4 mill. kroner som følge av forslaget om reduksjon i bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak (kap. 634) og med 57,5 mill. kroner i effektiviseringskrav under «avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen». Komiteen merker seg videre at det er foreslått en økning på 4,4 mill. kroner som Arbeids- og velferdsetatens andel av arbeidet mot arbeids-

livskriminalitet. 40 mill. kroner er etatens andel av utgiftene ved tilpasning til nytt folkeregister fordelt på post 1 og post 45. Avviklingen av forsøk med arbeidsavklaringspenger som lønnstilskudd innebærer en reduksjon med 4,8 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen i Jeløya-plattformen lanserte en såkalt inkluderingsdugnad for å få flere av dem som står utenfor arbeidslivet, over i ordinære jobber. Regjeringen understreker videre at Arbeids- og velferdsetaten skal ha en sentral rolle i gjennomføringen.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der ett av tre hovedsatsingsområder er flere i arbeid, færre på trygd, med særlig vekt på ungdom, innvandrere og personer med nedsatt funksjonsevne, som ønsker arbeid, men som av ulike grunner er utestengt eller utstøtt fra arbeidsmarkedet. «Dugnad» er et begrep som betyr en frivillig, felles og gratis innsats for å utføre en oppgave. Det er etter disse medlemmers oppfatning en lite treffende betegnelse for det som må være statens bidrag for å få flere i arbeid. Disse medlemmer støtter regjeringens mål om å få flere i arbeid, men etterlyser sterkere virkemidler i form av konkrete bevilgninger, som blant annet kan sette Arbeids- og velferdsetaten i stand til å fylle den sentrale rollen den er tiltenkt. Disse medlemmer viser i den forbindelse til at regjeringen faktisk kutter i bevilningene til etaten med hele 57,5 mill. kroner gjennom den såkalte «avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen», som ikke er en målrettet reform, men bare et lett-vint osthøvelkutt uten prioriteringer, og der ansvaret for å iverksette kuttene skyves over på de ansatte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at de samlede kuttene i driftsbudsjettet til Arbeids- og velferdsetaten som følge av «reformen» er kommet opp i rundt 300 mill. kroner. Disse medlemmer viser til Dokument 15:310 (2018–2019) om årsakene til at etaten ikke greier å oppfylle det sentrale målet om at brukerne skal få utbetalt rett ytelse til rett tid. Det vises videre til at regjeringen i budsjettproposisjonen opplyser at andelen avslag og andelen omgjøringer etter klage på vedtak er forholdsvis høy for en del ytelser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at det må finnes andre og bedre måter å effektivisere på, som i større grad kommer brukerne til gode, for eksempel ved å gjennomgå og forenkle etatens dokumentasjonskrav til brukerne, spesielt for dem som har en varig funksjonsnedsettelse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 605 post 1 med 213. mill. kroner, der posten er foreslått styrket med til sammen 213 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. I stedet for osthøvelkutt foreslår Arbeiderpartiet et kutt på 50 mill. kroner i innkjøp av konsulenttjenester, mens Arbeiderpartiets forslag til økte ressurser til Arbeids- og velferdsetaten foreslås fordelt på Navs bidrag til Arbeiderpartiets forslag til opptrappingsplan mot vold og overgrep, opptrappingsplan for nye arbeidslivskriminalitetssentra, innsats mot ufri-villig deltid, samhandling med andre etater og bedrifter for å få flere unge ut i arbeid og styrking av realkompetansevurdering for innvandrere.

Disse medlemmer viser til budsjettforliket i Stortinget mellom Kristelig Folkeparti og regjeringspartiene Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. I Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 ble det fremmet samme beløp på 14 mill. kroner til administrative kostnader i forbindelse med Arbeiderpartiets forslag om økt antall varig tilrettelagte arbeidsplasser. I tillegg foreslo Arbeiderpartiet en styrking av posten utover budsjettforliket med 150 mill. kroner for å styrke arbeidet med å få unge fra trygd til arbeid, 23,5 mill. kroner til å styrke innsatsen overfor ordinære ledige, 23,5 mill. kroner til økt innsats for personer med nedsatt arbeidsevne, 13 mill. kroner til økt innsats for kartlegging av brukernes realkompetanse, 5 mill. kroner til etablering av nytt arbeidslivskriminalitetssenter og 10 mill. kroner som Arbeids- og velferdsetatens bidrag til Arbeiderpartiets forslag i alternativt statsbudsjett for 2019 på 1 mrd. kroner til økt innsats mot vold og overgrep. Navs bidrag vil i den forbindelse først og fremst være en styrking av tilbudet til ofrene når det gjelder tiltak for rehabilitering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Dokument 15:310 (2018–2019), der det fremgår at personer på arbeidsavklaringspenger ofte får stans i stønaden uten at varsel blir sendt, og uten at nytt vedtak om forlenget arbeidsavklaring eller vedtak om uføretrygd er på plass. Det vises blant annet til Sivilombudsmannens engasjement i saken, på vegne av Nav-brukere som kommer i en vanskelig situasjon når inntekten bortfaller. Disse medlemmer viser også til viktigheten av å sikre god kvalitet i saksbehandlingen, jf. disse medlemmers merknader under kap. 606 Trygderetten om en sannsynlig sammenheng mellom kvalitet i saksbehandlingen og det økende antall saker og restanser i Trygderetten.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Nav-brukere som plutselig står uten inntekt på grunn av kapasitetsproblemer i Nav, automatisk får stønaden forlenget inntil nytt vedtak er fattet.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets omfattende tiltakspakke for å motvirke arbeidslivskriminalitet, hvor blant annet Nav Kontroll styrkes med 5 mill. kroner. Dette medlem viser videre til at Senterpartiet styrker Arbeids- og velferdsetatens arbeid med å motvirke samt å innkreve etatens feilutbetalinger med 2 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Senterpartiet ikke støtter Norges deltakelse i EURES-aksen i EaSI-programmet, noe som reduserer utgiftsbehovet med 7 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Senterpartiet viderefører veterankontakt i Nav for Oslo og Akershus.

Dette medlem vil vise til at Senterpartiet vil styrke Nav-kontoret/førstelinen som et knutepunkt og koordinator for velferdstjenester i kommunene fremfor ytterligere vekst i spesialenheter og direktorat. Det er avgjørende at det i førstelinen på Nav-kontoret arbeider folk med kompetanse og beslutningsmyndighet som forstår et komplekst regelverk, slik at folk med behov for veiledning og hjelp opplever at de er i trygge hender. Det er opp til kommunene selv, jf. Nav-loven og partnerskapsmodellen, hvordan de vil utvikle Nav-kontoret (-ene) i kommunen. Dette medlem prioriterer lokale Nav-kontor med tjenester tilpasset brukerne. Dette medlem viser videre til Senterpartiets merknader og forslag i forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 33 (2015–2016) Nav i en ny tid – for arbeid og aktivitet, jf. Innst. 49 S (2016–2017).

Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2019 omprioriterer 100 mill. kroner innenfor budsjettet til Arbeids- og velferdsetaten for å styrke Nav-kontorene, samtidig som bevilgningen reduseres med 29,2 mill. kroner for å redusere etatens byråkrati.

Dette medlem vil vise til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man reduserte kap. 605 post 1 med 14,43 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er bekymret over regjeringens kutt i statlig sektor. For 2019 utgjør de såkalte ABE-kuttene 1,7 mrd. kroner. Slike kutt svekker offentlig sektor og fører til svekkede tjenester til befolkningen. Nav kuttes med 57,5 mill. kroner i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2019.

Ifølge NTL har veiledere i Nav ofte opptil 200 personer i sin portefølje, da sier det seg selv at det er lite tid til å følge opp hver enkelt person. Dette medlem er bekymret for manglende individuell og tett oppfølging fra Nav og mener at gode oppfølgingsløp der den enkelte

får tett oppfølging, er avgjørende for at Nav skal lykkes i møte med den enkelte.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 605 post 1 med 57,5 mill. kroner. Bevilgningsøkningen skal styrke Nav for å reversere regjeringens kutt som følge av regjeringens «avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform».

POST 22 FORSKNINGS- OG UTREDNINGSAKTIVITET

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil vise til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man reduserte kap. 605 post 22 med 5,4 mill. kroner.

2.7.3 Kap. 606 Trygderetten

Det foreslås bevilget 78,770 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 71,771 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Komiteen merker seg at det frem til 2015 var en sterk økning i saksinngangen til Trygderetten. Saksinngangen i 2016 var lavere enn i 2015, mens den har økt igjen i 2017. Veksten i saksinngang har ført til betydelig vekst i restansene i 2017. Ved utgangen av året var restansene på om lag 2 700 saker, en økning på om lag 33 pst. fra utgangen av 2016.

Komiteen merker seg at gjennomsnittlig saksbehandlingstid har økt de siste årene. Ved utgangen av 2017 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid i underkant av åtte måneder, en økning på nesten en måned fra utgangen av 2016.

Komiteen viser til at i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2018 ble Trygderettens bevilgning økt med 2,9 mill. kroner for å dekke utgifter til økt bemanning, samt engangsutgifter til saksbehandlings- og arkivsystem. Som et bidrag til å effektivisere driften arbeider Trygderetten med sikte på å gå over til fullelektronisk saksbehandling i løpet av 2019.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at restansene i løpet av 2017 økte med hele 33 pst. Disse medlemmer viser til sine merknader i Innst. 15 S (2017–2018) til statsbudsjettet for 2018, der det daværende flertallet i komiteen, Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, etterlyste en omtale av hvilke tiltak som er iverksatt for å bedre saksbehandlingskvaliteten i Nav. Disse medlemmer viser til sine respektive partiers merknader under kap. 605, der det vises til regjeringens påpekning av en forventet svekkelse av måloppnåelsen på områder som dagpenger, barnebidrag, enslig forsørger, utland og uføretrygd. Disse medlemmer viser der også til den betydelige økningen av serviceklager, spesi-

elt på grunn av lang saksbehandlingstid og problemer med å nå gjennom på telefon. Disse medlemmer antar at det er en sammenheng mellom saksbehandlingskvaliteten i Nav og antall klager til Trygderetten. Disse medlemmer viser til at økningen i bevilgningen til Trygderetten i revidert nasjonalbudsjett for 2018 ikke har gitt resultater i form av nedgang i restansene. Disse medlemmer viser til at den såkalte «avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen» også gjelder for Trygderetten, så vel som for Nav. Disse medlemmer vil anta at kombinasjonen av disse kuttene har vært en viktig medvirkende årsak til økningen i restanser og saksbehandlingstid, også i Trygderetten. Disse medlemmer mener det er påfallende at regjeringen ikke gir en nærmere omtale av konsekvensene av egne kutt for brukerne av Nav og personer med saker for Trygderetten, særlig sett i lys av regjeringens påståtte fokus på brukerne i Meld. St. 33 (2015–2016) Nav i en ny tid – for arbeid og aktivitet.

2.8 Programkategori 09.20 Tiltak for bedre levekår mv.

2.8.1 Kap. 621 og 3621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering

Det foreslås bevilget 363,435 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 339,550 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

POST 21 SPEIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at midlene går til tiltak for å legge til rette for kompetanse- og kvalitetsutviklingen i de sosiale tjenestene i kommunene.

Komiteen merker seg at tiltak for å øke kunnskapen om regelverk og forståelsen av kvalifiseringsprogrammet som en lovbestemt rettighet skal vektlegges spesielt i 2019. Komiteen peker også på at fylkesmennene fremover skal bidra inn i 0–24-arbeidet med utsatte barn og unge, ved å sette i verk kompetansehevede tiltak og legge til rette for erfaringsutveksling om oppfølging av disse.

Komiteen viser til at Arbeids- og velferdsdirektoratet har utarbeidet en veileder for Nav-ansatte om saker som gjelder vold i nære relasjoner og menneskehandel, for å øke kompetansen på disse gruppene. Dette kommer i tillegg til videreføringen av regjeringens handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsektenskap og kjønnslemlestelse, samt handlingsplanen mot menneskehandel.

Komiteen understreker at satsing på kompetanse og kvalitet i kommunene er viktig for å sikre alle innbyg-

gere gode og likeverdige levekår og velferdstilbud, uansett hvor i landet de bor.

POST 63 SOSIALE TJENESTER OG TILTAK FOR VANSKELIGSTILTE

Komiteen viser til at midlene fra denne posten går til tilskudd til kommunene, slik at de kan utvikle de sosiale tjenestene ved Nav-kontor, og til prosjekter som er rettet mot sosialt og økonomisk vanskeligstilte. Midlene er samlet i en kommunerettet tilskuddsordning, Tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i Nav-kontoret. Ordningens mål er et helhetlig og samordnet tjenestetilbud av bedre kvalitet, og mer tilpasset brukerne. Tilskuddene gis for ett år av gangen og kan gis i inntil tre år. Tiltakene skal ta utgangspunkt i lokale utfordringer, men skal støtte opp om nasjonale mål og prioriteringer.

Komiteen viser til at Stortinget besluttet at tilskudd knyttet til boligsosialt arbeid fra 2017 skulle innlemmes i rammetilskuddet til kommunene. Bevilgningen for neste år er dermed ledd i en nedtrapping, og det foreslås at 8,9 mill. kroner innlemmes i 2019. Etter 2019 vil det videreføres rundt 10 mill. kroner på denne posten, som skal gå til tilskuddsordningen til utvikling av sosiale tjenester i Nav-kontoret.

Komiteen viser til at 30 kommuner og bydeler har fått penger fra tilskuddsordningen til utvikling av sosiale tjenester i Nav-kontoret i 2018, og at dette har blitt brukt på å få flere i jobb, utdanning og aktivitet, samt på å følge opp lavinntektsfamilier. Komiteen ser frem til rapporten fra prosjektet «Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier», som er varslet i 2019. Deltakende Nav-kontorer skal deretter bruke familiekoordinatressursene til å implementere funnene i evalueringen.

Komiteen understreker viktigheten av arbeidet med å forebygge frafall i videregående skole. Utdanning er en av de viktigste enkeltfaktorene som påvirker sosial mobilitet, og avgjørende for hvilke muligheter enkeltmennesket har. Komiteen merker seg at mange av pilotene med Nav-veiledere i videregående skole videreføres i en eller annen form etter forsøksperioden, og imøteser effektevalueringssrapporten som kommer i 2019.

Videre påpeker komiteen betydningen av god økonomisk rådgivning, og at mennesker som har behov for det, kan få hjelp til å få styring over sin personlige økonomi gjennom Nav. Komiteen merker seg at Arbeids- og velferdsdirektoratet i 2018 vil fortsette arbeidet med kompetanseheving gjennom kurs, samlinger og faglige fora for økonomiske rådgivere, og at ansatte i publikumsmottak også kan nytte seg av tilbudet.

Komiteen viser til regjeringens arbeid for å bedre utsatte menneskers levekår gjennom områdesatsinger. Pengene til områdesatsing i indre Oslo øst videreføres, men på en ny satsing som skal fokusere på kvalifisering til arbeid. Samme formål settes for midlene til Grorud-

dalssatsingen. Også områdesatsingen på Storhaug i Stavanger videreføres.

Komiteen ser at det er innvilget tilskudd til utvikling av to prosjekter med velferdsobligasjoner, og at kommunene det gjelder, skal få søke om tilsagn om tilskuddsmidler for å dekke kommunens sluttoppgjør hvis de når målene som er satt. Videre merker komiteen seg at pilotprosjektet med fleksibelt ettervern for tidligere innsatte på Jæren fortsetter neste år, og at det er foreslått 4,6 mill. kroner til dette formålet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til Jeløya-plattformen, hvor en hovedprioritering er å skape et inkluderende samfunn hvor det sosiale sikkerhetsnettet styrkes, så færre faller utenfor og flere løftes opp. Flertallet er glade for at regjeringen i sitt forslag til budsjett for 2019 prioriterer utsatte barn og unge, og merker seg at den nasjonale tilskuddsordningen mot barnefattigdom under Barne- og likestillingsdepartementet styrkes, og at retten til gratis kjernetid i barnehage utvides til også å gjelde toåringer fra familier med lav inntekt.

Flertallet viser videre til at tilskuddsmidlene til tiltak i kommunene for å forebygge og redusere fattigdom blant barn, unge og barnefamilier under tilskuddsordningen. Tilskudd til utvikling av sosiale tjenester i Nav-kontorene, ble styrket med 10 mill. kroner etter budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018. Flertallet støtter videreføringen av tiltak som er spesielt viktige for utsatte unge, blant annet områdesatsingene i Oslo og Stavanger. Den statlige finansieringen av forsøket med Nav-veiledere i videregående skole utgår i 2018, men for et flertall av pilotene er det besluttet en eller annen form for videreføring etter forsøksperioden. Det bidrar til at flere får en god oppvekst og inkluderes i fellesskapet. Dette er langsiktige og forebyggende investeringer som kan bidra til å gi menneskene det gjelder, flere muligheter og bedre liv, samtidig som det er kostnadsbesparende for staten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett for 2019, der det vises til storbysatsing og nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom som viktige bidrag for å sikre bedre oppvekstvilkår for barn og unge. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet gjennom sitt forslag til økte bevilgninger på posten med 100 mill. kroner utover det som ligger i det fremforhandlede budsjettforliket mellom Kristelig Folkeparti og regjeringspartiene Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, vil styrke innsatsen ytterligere for å inkludere flere i positiv aktivitet i sine nærmiljøer. Disse medlemmer viser til at barnetrygden i budsjettforliket er foreslått økt med

84 kroner per måned for alle, unntatt for de fattigste, som lever av sosialhjelp. Disse medlemmer viser til at 85 pst. av kommunene ifølge Kommunal Rapport (26. november 2018) trekker fra barnetrygden før de utbetaler sosialstønad, slik at en økning i barnetrygd ikke vil komme mange barnefamilier som mottar sosialstønad, til gode. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av å kombinere virkemidler for å bringe flere mennesker inn i arbeid og samtidig styrke fellesskapets sosiale sikkerhetsnett. Det er denne kombinasjonen av tiltak for arbeid og velferdsordninger, sammenholdt med en skattepolitikk som utjevner, som har gjort at Norge gjennom svært mange år har klart å motvirke økende forskjeller. Derfor er det svært bekymringsfullt at dagens regjering har satt Norge inn på en ny kurs der skatteuttak til de som har mest fra før, kombineres med kutt i sosiale ytelser og fellesskapsordninger, en kurs disse medlemmer er kritiske til.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er bekymret over økende økonomiske og sosiale forskjeller. Etter dette medlems syn er regjeringen Solbergs politikk med på å gjøre skattesystemet mindre omfordelende, samtidig som det kuttes i ytelser til de som allerede har lite, noe som har bidratt til denne utviklingen.

Dette medlem viser til at mange møter store utfordringer i dagens boligmarked. Dette medlem mener tilskudd til boligsosialt arbeid ikke bør legges inn i rammetilskuddet til kommunene, men beholdes i dagens post, hvor det i større grad målrettes.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 621 post 63 med 8,9 mill. kroner. Bevilgningsøkningen skal gå til boligsosialt tilskudd.

POST 70 FRIVILLIG ARBEID

Komiteen påpeker at midlene under denne posten går til frivillige organisasjoner og private stiftelser som utfører arbeid for vanskeligstilte, at de gjør en viktig jobb som talerør for sosialt og økonomisk vanskeligstilte, og at de utfører et likemannsarbeid og selvhjelpsarbeid som det offentlige ikke kan yte.

Komiteen merker seg at tilskudd til organisasjoner og prosjekter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte, tilskudd til aktivisering og arbeidstrening og tilskudd til sosialt entreprenørskap videreføres i 2019, og at førstnevnte ordning også skal evalueres. Tilskuddsordningen for humanitære tiltak rettet mot EØS-borgere overføres fra Justis- og beredskapsdepartementet til Arbeids- og sosialdepartementet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at tilskuddene til organisasjoner og prosjekter for so-

sialt og økonomisk vanskeligstilte, til aktivisering og arbeidstrening og til sosialt entreprenørskap videreføres i 2019. Frivillighetens bidrag til inkludering er et uvurderlig supplement til det offentlige. Flertallet er glade for at regjeringens budsjettforslag for 2019 tar dette på alvor, og merker seg at det under ramme 3 også er foreslått en økning i merverdiavgiftskompensasjonen til frivillige organisasjoner på 134,1 mill. kroner.

POST 74 TILSKUDD TIL PENSJONISTENES ORGANISASJONER
MV.

Komiteen merker seg at midlene under denne posten går til pensjonistorganisasjoners drift og eldrepolitisk arbeid for å øke engasjementet og aktiviteten på området, samt at ordningen er regulert i en egen forskrift.

2.9 Programkategori 09.30 Arbeidsmarked

2.9.1 Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak

Det foreslås bevilget 8 949,990 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 8 998,970 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Likeledes foreslås det 0,2 mill. kroner under kap. 3634 for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019) som er det samme som i saldert budsjett for 2018.

Komiteen understreker at for å legge til rette for at valg av tiltak kan gjøres ut ifra hva som er mest hensiktsmessig for å få arbeidssøkere ut i jobb, styres ikke lenger Arbeids- og velferdsetaten på antall tiltaksplasser, men har frihet til å benytte tiltaksbevilgningen slik de finner det mest hensiktsmessig, blant annet til utsatte grupper. Antall gjennomførte plasser vil derfor kunne avvike fra det beregningstekniske nivået som er utgangspunktet for bevilgningen. For personer med nedsatt arbeidsevne har andelen på tiltak gått noe opp og var 26,8 pst. i 2011 mot 28,6 pst. i 2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at arbeidsmarkedstiltak skal bidra til høy sysselsetting og lav ledighet, og må tilpasses forholdene i arbeidsmarkedet. Etter oljeprisfallet i 2014 ble innsatsen for arbeidsledige styrket. Det går nå klart bedre i norsk økonomi, etterspørselen etter arbeidskraft øker, og den registrerte ledigheten har falt til det laveste nivået siden begynnelsen av 2009. Dette gir grunnlag for å redusere bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak for 2019. Bevilgningen sikrer fortsatt et godt tilbud til personer med nedsatt arbeidsevne og andre utsatte grupper. Grupper som stiller svakere på arbeidsmarkedet, prioriteres for arbeidsmarkedstiltak i 2019, det vil si ungdom, personer som har stått lenge uten arbeid, og innvandrere fra land utenfor EØS-området. For å kunne tilby flere per-

soner med rusproblemer tiltaksplass, foreslår regjeringen å øke bevilgningen til denne gruppen.

Flertallet viser til at lønnskudd er et godt virkemiddel for å få flere arbeidssøkere med redusert eller varierende produktivitet i arbeid, derfor tas det sikte på å øke bruken av ordningen. Nav og arbeidsgivere har tidligere oppfattet at ordningen er komplisert. For å gjøre det enklere å iverksette avtaler om lønnskudd, innfører regjeringen faste og standardiserte satser i 2019.

Flertallet viser også til styrkingen av ordningen med individuell jobbstøtte som ledd i regjeringens inkluderingsdugnad, som skal bidra til at flere med moderate og alvorlige psykiske helseproblemer kan få integrert helse- og arbeidsrettet bistand med sikte på overgang til arbeid.

Flertallet mener at varig tilrettelagt arbeid er et viktig tilbud til uføretrygdede med behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging. Mange med behov for et slikt tilbud, opplever lang ventetid for å få en plass. Regjeringen følger opp Jeløya-erklæringen og styrker bevilgningen til varig tilrettelagt arbeid (VTA) med 22,5 mill. kroner inkludert personellressurser.

Flertallet viser videre til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018. I forliket styrkes midlene til antallet VTA-plasser med 44,5 mill. kroner i kap. 634 post 77 og 14 mill. kroner over kap. 605 post 1 (administrative kostnader til VTA-plasser). Dette tilsvarer en økning i 500 nye VTA-plasser utover regjeringens budsjettforslag. Den samlede bevilgningen etter budsjettforliket vil derfor tilsvare 700 nye VTA-plasser.

Flertallet viser til at fra 2019 bevilges oppfølgingstjenester i Arbeids- og velferdsetatens egen regi på egen post i statsbudsjettet, kap. 634 post 1 Driftsutgifter. Dette omfatter utvidet oppfølging og individuell jobbstøtte. Tidligere har disse tiltakene blitt finansiert ved hjelp av en omdisponeringsfullmakt til Navs driftsbudsjett. Brorparten av arbeidsmarkedstiltakene vil som før finansieres under kap. 634 post 76. Som en følge av dette er reduksjonen under kap. 634 post 76 tilsynelatende 200 mill. kroner større enn den reelle reduksjonen.

Flertallet viser avslutningsvis til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018. I forliket bes regjeringen om å avklare arbeidsdelingen mellom Nav og tiltaksarrangører for å sikre forutsigbarhet for aktørene. En avklaring bør komme i statsbudsjett for 2020. Følgende forslag er vedtatt i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 1 S (2018–2019), jf. Innst. 2 S (2018–2019):

«Stortinget ber regjeringen avklare arbeidsdelingen mellom Nav og tiltaksarrangører for å sikre forutsigbarhet for aktørene. En avklaring bør komme i statsbudsjett for 2020.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at gjennomsnittlig gjennomførte tiltaksplasser i 2017 var på 66 800, en nedgang fra 75 000 plasser i 2016. I 1. halvår 2018 ble det gjennomført om lag 63 500 plasser. Tiltaksplassene i 2017 fordelte seg med om lag 20 100 plasser rettet mot ledige og 46 600 plasser til personer med nedsatt arbeidsevne.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternativ statsbudsjett for 2019, der kap. 634 post 1 økes med 35 mill. kroner. Satsingen er en del av Arbeiderpartiets tiltakspakke for å løfte flere fra trygd til arbeid med et særlig fokus på unge med helseutfordringer som står utenfor arbeidslivet.

POST 76 TILTAK FOR ARBEIDSSØKERE

Komiteen merker seg at ca. 60 pst. av alle registrerte ledige under 20 år var på et arbeidsmarkedstiltak i 2016, noe som indikerer at de yngste arbeidssøkerne blir prioritert til deltakelse.

Komiteen understreker viktigheten av å ha kort ventetid for tiltaksplasser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til behovet for flere tiltaksplasser.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen satse vesentlig mer på flere tiltaksplasser øremerket AFT. Dette må klart fremgå av tildelingsbrevet til Arbeids- og velferdsdirektoratet, som også må trekke opp en arbeidsdeling mellom Nav-egenregi og tiltaksarrangørene for AFT hva angår jobben med økt arbeidstilknytning for personer med nedsatt arbeidsevne.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avgrense anbudene av tiltakene Avklaring og Oppfølging til å omfatte ideelle aktører med utbytteforbud og med særlig vekt på ordnede lønns- og arbeidsvilkår, kvalitet, lokale forhold og nærhet til brukerne. Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake til Stortinget på egnet tidspunkt i løpet av 2019 om hvordan disse justeringene av tiltaksinnsatsen er gjennomført.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbud-

sjettbudsjett for 2019, der tallet på plasser økes med 2 000 utover regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternativ statsbudsjett for 2019, der kap. 634 post 76 økes med 218 mill. kroner, som blant annet blant skal kunne sikre en reell ungdomsgaranti.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 634 post 76 med 0,6 mill. kroner. Bevilgningsøkningen sikrer prisjustering av satser under tiltak for arbeidssøkere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er bekymret for antall unge som hverken er i utdanning, arbeid eller aktivitet, og som ikke fanges opp av de tradisjonelle ledighetstillene. For å sikre tettere oppfølging for unge som faller utenfor arbeid og utdanning, foreslås det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 en ungdomsgaranti, som sikrer unge under 25 år arbeid, aktivitet eller kvalifisering innen kort tid.

Dette medlem er også bekymret for at regjeringens innstramming i helserelaterte ytelser gjør at unge faller utenfor systemet. Det er helt nødvendig å kunne tilby kvalitativt gode tiltak som også gir mulighet for opplæring.

Dette medlem vil vektlegge behovet for å etablere en reell ungdomsgaranti, med en reell rett til tiltak og sterkere oppfølging fra Nav, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det foreslås en økning på 2 000 tiltaksplasser for ungdom og en økning på 1 000 tiltaksplasser for andre.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 634 post 76 med 482 mill. kroner. Bevilgningsøkningen skal gå til innføring av en ungdomsgaranti med tettere oppfølging i Nav og flere tiltaksplasser.

POST 77 VARIG TILRETTELAGT ARBEID

Komiteen merker seg at det ble gjennomført om lag 9 800 plasser i varig tilrettelagt arbeid i 2017, og at dette ble økt til 10 100 plasser i 1. halvår 2018.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås å øke antall VTA arbeidsplasser med 500 utover det som ligger i regjeringens forslag. Dette innebærer at målet om en økning på 2 000 VTA-plasser i perioden kan opprettholdes.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternativ statsbudsjett for 2019, der kap. 634 post 77 økes med 44,5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Ven-

streparti vil vise til at for unge mennesker er varig tilrettelagt arbeid (VTA) svært viktig for både den som deltar, og for dennes familie. VTA gir både rutine i hverdagen og livsglede. Det er etter disse medlemmers syn svært viktig at ungdom som er ferdig med videregående skole, får en automatisk overgang til VTA. Dagens system gir usikkerhet og økt belastning for både ungdommen og familien, noe som fører til ekstra omkostninger på andre statlige og kommunale budsjettposter.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fra 1. august 2019 ha klart et regelverk som gir ungdommer med behov for varig tilrettelagt arbeid (VTA) rett på slik statlig finansiert plass.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet prioriterer midler slik at 500 flere personer får varig tilrettelagt arbeid sammenlignet med regjeringens budsjettforslag.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 634 post 77 med 45 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er bekymret for at mange som har behov for varig tilrettelagt arbeid (VTA), står i kø for å få en plass.

Dette medlem viser til at det å kunne delta i arbeidslivet er viktig for alle, også de med behov for tilrettelegging på ulike måter. At det mange steder står folk lang tid i kø for VTA-plasser, er uholdbart. Ifølge ASVL er det på landsbasis kun 15 pst. av utviklingshemmede mellom 18 og 25 år som har varig tilrettelagt jobb.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 634 post 77 med 58 mill. kroner. Økningen skal gå til flere VTA-plasser.

2.9.2 Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn

Det foreslås bevilget 12 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 19 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Likeledes foreslås det 8 mill. kroner under kap. 3635 for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019) mot 13,4 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Komiteen viser til at ventelønnsordningen er i ferd med å utfases. Det er personer som fikk utløst retten til ventelønn før 1. mars 2016, som fortsatt mottar ventelønn. Det blir stadig færre som mottar ventelønn, og ved utgangen av 1. halvår 2018 gjaldt det 69 personer.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.10 Programkategori 09.40 Arbeidsmiljø og sikkerhet

2.10.1 Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet

Det foreslås bevilget 656,2 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 636,186 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Likeledes foreslås det 45,356 mill. kroner under kap. 3640 for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019) mot 44,079 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Komiteen merker seg at Arbeidstilsynet i 2017 gjennomførte om lag 14 000 tilsyn og 1 600 veiledninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at Arbeidstilsynet i 2017 gjennomførte om lag 14 000 tilsyn, en nedgang fra mer enn 15 000 tilsyn i 2016. Videre merker disse medlemmer seg at Arbeidstilsynet økte antall selvstendige veiledninger fra mer enn 700 i 2016 til 1 600 i 2017.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg Arbeidstilsynets tilpasning til risikobildet og at de i 2017 av den grunn prioriterte bygg- og anleggsnæringen høyt.

Komiteen merker seg at Arbeidstilsynet i 2017 har hatt oppmerksomhet på forebyggende aktivitet knyttet til lønns- og arbeidsvilkår og sikkerhet for utenlandske arbeidstakere, spesielt i næringer med høy andel utenlandske arbeidstakere og i næringer med allmenngjort lønn.

Komiteen merker seg at innsatsen mot arbeidslivskriminalitet – som er et problem i deler av arbeidslivet – krever et bredt samarbeid. Arbeidstilsynet samarbeider med politiet, Skatteetaten og Arbeids- og velferdsetaten og andre myndigheter i arbeidet med å avdekke kriminelle aktører og nettverk. Dette samarbeidet gjennomføres blant annet i de samlokaliserte akkrimsentrene.

Komiteen vil understreke at et godt og effektivt samarbeid mellom etatene er svært viktig for å øke fellesskapets slagkraft mot kriminelle nettverk i norsk arbeidsliv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser videre til at tilbakemeldingene fra Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten, politiet og Skatteetaten er at arbeidslivskriminaliteten ikke lenger ser ut til å øke i omfang, men at de kriminelle aktørene er blitt mer til-

pasningsdyktige blant annet for å redusere oppdagelsesrisikoen og for å unngå kontroll og sanksjoner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser videre til at tilbakemeldingene fra Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten, politiet og Skatteetaten er at arbeidslivskriminaliteten er blitt grovere, mer omfattende og sammensatt. De kriminelle aktørene er blitt mer tilpasningsdyktige blant annet for å redusere oppdagelsesrisikoen og for å unngå kontroll og sanksjoner.

Etatene rapporterer at den kriminelle aktiviteten flyttes dit hvor forholdene ligger til rette for det. Det oppdages stadig oftere at aktørene registrerer og rapporterer deler av virksomheten i offentlige registre, og slik fremstår som lovlydige.

Komiteen merker seg at kriminelle aktører og nettverk benytter en rekke ulike metoder i strid med lover og regler for å sikre seg innpass i markedet og økonomisk vinning. Et typisk trekk er at selskaper oppstår og forsvinner i et raskt tempo. Bruk av stråmenn, fiktive roller, profesjonelle medhjelpere og misbruk av offentlige ordninger slik som arbeidsmarkedstiltak og trygdeytelser ser ut til å være utbredt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, mener kampen mot arbeidskriminalitet er viktig for samfunnet, og er tilfreds med at regjeringen styrker det koordinerte arbeidet mellom politiet, Skatteetaten, Arbeidstilsynet og Arbeids- og velferdsetaten ytterligere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil understreke at denne ovennevnte – for det norske samfunnet svært negative – utviklingen må motarbeides kraftfullt fra norske myndigheter. Dette fordrer blant annet økt, felles innsats fra offentlige kontrollmyndigheter som politiet, Skatteetaten, Arbeidstilsynet og Arbeids- og velferdsetaten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at Arbeidstilsynets utadrettede aktivitet skal være kunnskaps- og risikobasert. Dette innebærer at Arbeidstilsynets innsats rettes mot utsatte næringer, yrker og virksomheter i de områder der det er størst risiko for arbeidsrelaterte helseskader, useriøsitet og alvorlige brudd på arbeidsmiljøloven. Selv om antall tilsyn går ned, vil et kunnskapsbasert og risikobasert tilsyn øke trykket mot særlig utsatte bransjer.

Flertallet viser til at tilsyn er et viktig virkemiddel, men at erfaringer viser at dette ikke er tilstrekkelig

dersom målet er å forebygge sykdom og skader. Derfor er samarbeid med partene gjennom ulike nærings- og temaaktiviteter også viktige virkemidler for å øke kunnskapen og bevisstheten om temaet, i tillegg til veiledning og kunnskapsformidling.

Flertallet viser til at Arbeidstilsynet har et tett samarbeid med Statens arbeidsmiljøinstitutt, for å sikre oppdatert og kunnskapsbasert tilstandsvurdering og risikobilde. På bakgrunn av dette risikobildet har Arbeidstilsynet prioritert innsatsen mot næringer med særlig opphopning av enkelte arbeidsmiljøproblemer. Flertallet viser til at Arbeidstilsynet i 2017 har økt fokuset på forebygging gjennom en mer enn dobling av antall veiledninger, med mål om å øke kunnskap og bevissthet rundt arbeidsmiljøproblemer og hvordan man som arbeidsgiver kan forebygge dette.

Flertallet merker seg at arbeidslivskriminalitet fortsatt er en utfordring i deler av arbeidslivet, og at bygg- og anleggsnæringen har vært høyest prioritert i 2018. Flertallet merker seg videre at det i tillegg til innsatsen fra a-krimsentrene skjer et operativt samarbeid en rekke andre steder i landet.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg også at Arbeidstilsynet har samarbeidsavtaler med arbeidstilsynene i land som er store eksportører av arbeidskraft til Norge slik som Litauen, Polen og Bulgaria. I 2018 har Arbeidstilsynet inngått ytterligere samarbeidsavtaler med Estland og Romania. Formålene med avtalene er å samarbeide om tiltak på kontroll og informasjons- og veiledningssiden, slik som felles samordnede kontroller for å gjøre det vanskeligere for utenlandske aktører å drive arbeidslivskriminalitet i Norge.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at det er særlig viktig å videreutvikle samarbeidet i a-krimsentrene. Informasjonsdeling og egnede IKT-løsninger som legger til rette for deling av informasjon og felles tiltak, er sentrale tiltak.

Flertallet viser videre til at det gis økt støtte for å styrke innsatsen mot arbeidslivskriminalitetssentrene med 20 mill. kroner. Disse midlene skal gå til økt teknologistøtte og øvrig styrking av arbeidslivskriminalitetssentrenes arbeid, ut fra etatens felles vurdering av hvor innsatsen gir størst effekt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil påpeke at det over mange år har vært et misforhold mellom Arbeidstilsynets oppgaver og de bevilgninger som er gitt. Disse medlemmer er svært kritiske til at regjeringens kuttpolitikk, den såkalte ABE-reformen, bidrar til at vi nå ser en nedgang i antall gjennomførte tilsyn. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor

bevilgningen til Arbeidstilsynets generelle tilsynsvirk-somhet økes med 32 mill. kroner og prosjektet Medbyg-gerne i Vestfold tildeles 3 mill. kroner over Arbeidstilsynets budsjett. Disse medlemmer viser til at flertallet på Stortinget, mot regjeringspartienes stemmer, har vedtatt å stramme inn på reglene om inn-leie gjeldende fra 1. januar 2019. Dette krever økte res-surser til tilsyn mot ulovlig innleie, og 5 mill. kroner av satsingen øremerkes dette. Innsatsen mot arbeidslivskriminalitet bør styrkes betraktelig, og disse med-lemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det prioriteres 5 mill. kroner ekstra til Arbeidstilsynet til økt drift i arbeidslivskrimi-nalitetssentrene samt 31 mill. kroner til opprettelsen av nytt a-krim-senter.

Komiteens medlemmer fra Arbeider-partiet, Senterpartiet og Sosialistisk Ven-streparti viser til at Virke under budsjettøringen ba om at regelverket for godkjenningsordningen for ren-holdsbransjen bør strammes opp slik at det ikke lenger skal være tilstrekkelig å ha søkt om godkjenning for å kunne tilby renholdstjenester. Dette er et syn som også støttes av arbeidstakernes organisasjon Norsk arbeids-mandsforbund. Disse medlemmer mener det er viktig at smutthull i loven tettes, og mener saksbehand-lingen for søknader nå er så effektiv at det er mulig å stramme til reglene uten at seriøse aktører rammes.

Disse medlemmer fremmer på denne bak-grunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre § 17 (1) i forskrift om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og om kjøp av renholdstjenester slik at bare godkjente ren-holdsvirksomheter lovlig kan tilby renholdstjenester til nærings- og privatmarkedet.»

Komiteens medlemmer fra Arbeider-partiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbud-sjett for 2019, hvor man økte kap. 640 post 1 med 70,6 mill. kroner. I sum utgjør Arbeiderpartiets tiltakspakke mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet 116 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vi-ser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 foreslås å styrke arbeidet for å bekjempe arbeids-livskriminalitet inkludert sosial dumping med om lag 100 mill. kroner fordelt på ulike offentlige etater.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternati-ve statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 640 post 1 med 21,8 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Ven-streparti mener behovet for et sterkt arbeidstilsyn er svært viktig i dagens arbeidsliv. Til tross for en moderat

økning foreslås det igjen kutt i Arbeidstilsynets budsjet-ter som følge av den såkalte ABE-reformen. De senere årene har tilsynet fått enorme utfordringer som følge av et brutalisert arbeidsliv. Saker om sosial dumping og ar-beidslivskriminalitet er særlig krevende. Det er alvorlig at tilsyn knyttet til arbeidsmiljø er redusert til fordel for arbeid med arbeidslivskriminalitet.

Dette medlem minner også om at det innføres nye regler om innleie fra bemanningsselskap som trer i kraft fra 1. januar 2019. Dette vil kreve økte ressurser.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 640 post 1 med 60 mill. kroner. Økningen i bevilgningen skal gå til Arbeidstilsynets arbeid mot arbeidslivskrimi-nalitet og sosial dumping og til å etablere nye a-krim-sentre.

Dette medlem viser til høringssvar til komiteen fra Norsk Sykepleierforbund. Forbundet etterspør økt oppmerksomhet og kunnskap om HMS-arbeid i helse-sektoren. Et av tiltakene som foreslås, er et oppdrag til Arbeidstilsynet for å se på de faktiske faktorer som fører til helseproblemer for ansatte i helse- og omsorgssekto-ren, herunder hvordan arbeidet er organisert, hvilke be-lastninger som kjennetegner yrkene, og hvordan belast-ningene er ivaretatt i lovgivningen.

Dette medlem viser også til Sosialistisk Venstre-partis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 640 post 1 med 5 mill. kroner. Økningen skal gå til Arbeidstilsynets arbeid med helse- og omsorgsykker i lys av belastning, arbeidsvilkår og arbeidstid.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, REGIONALE VERNEOMBUD

Komiteen viser til at erfaringene med regionale verneombud i overnattings- og serveringsvirksomhete-ne og renholdsbransjen er positive.

Komiteens medlemmer fra Arbeider-partiet vil utvide ordningen med de regionale verne-ombudene til å omfatte transportbransjen. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 640 post 21 med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vi-ser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 640 post 21 med 1,2 mill. kro-ner for å utvide ordningen med regionale verneombud.

2.10.2 Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumstilsynet

Det foreslås bevilget 315,6 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 296,973 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Likeledes foreslås det 78,7 mill. kroner under kap. 3642 for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 76,480 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Komiteen viser til at bevilgningen under post 1 dekker lønns- og driftsutgifter for etaten og skal finansiere tilsyn, regelverksarbeid, informasjon, internasjonalt arbeid mv. Komiteen viser til at regjeringens forslag til styrket oppfølging av petroleumsbransjen og av IKT-sikkerhet finansieres av bransjen selv gjennom økning i avgifter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgning under kap. 3642, og slutter seg til forslaget.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Petroleumstilsynet stadig må tilpasse seg fortløpende endringer i næringen. Dette innebærer at tilsynet på en aktiv og systematisk måte tar stilling til effektiv virkemiddelbruk, og tar i bruk hele bredden av virkemidler om nødvendig.

Dette flertallet viser videre til at det systematiske arbeidet for å redusere omfanget av arbeidsrelaterte helseskader er viktig for å sikre en fortsatt god og langsiktig utvikling av arbeidsmiljøet i petroleumsnæringen.

Dette flertallet viser til at i en periode med omstilling har Petroleumstilsynet hatt fokus på at medvirkningsordningen benyttes i omstillingsarbeidet og en har lagt vekt på at selskapene, gjennom ledelse og styring av aktiviteter i en krevende situasjon, samtidig jobber for at et høyt HMS-nivå opprettholdes og utvikles.

Et tredje flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at regjeringen styrker Petroleumstilsynets oppfølging knyttet til kunnskapsutvikling og læring, herunder videreutvikling av tilsynsmetoder knyttet til oppfølging av nye driftskonsepter og flerbruksfartøy, samt arbeid med videreutvikling av RNNP og risikokartlegging.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er viktig å styrke tilsynsarbeidet i petroleumssektoren, og mener at ikke alt bør finansieres av bransjen selv. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 642 post 1 med 15 mill. kroner, hvorav 10 mill. kroner refunderes under kap. 3642 post 3.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 642 post 1 med 0,8 mill. kroner for å styrke Petroleumstilsynet i arbeidet med å bekjempe arbeidslivskriminalitet inkludert sosial dumping.

2.10.3 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)

Det foreslås bevilget 124,875 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 121,821 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det bør prioriteres å øke forskning på helsefremmende arbeidstidsordninger for å se på hvilke effekter det kan gi på produktivitet, sykefravær og inkludering av utsatte grupper.

2.10.4 Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen

Det foreslås bevilget 3,3 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 3,540 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til Stortingets tidligere behandling av sak om erstatning til pionerdykkerne i Prop. 88 S (2013–2014), jf. Innst. 273 S (2013–2014), der Stortinget endelig fikk avsluttet saken på en verdig og god måte, både gjennom økonomisk kompensasjon og en offisiell anerkjennelse av dykkernes viktige innsats i etableringen av Norge som petroleumsnasjon.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.10.5 Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.

Det foreslås bevilget 23,3 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 22,877 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen merker seg at etter målrettet arbeid med saksavvikling gjennom flere år ble saksbehandlingstiden ytterligere redusert i 2017, fra 4 måneder og 20 dager i 2016 til 4 måneder og 8 dager i 2017.

Komiteen viser ellers til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet og slutter seg til forslaget.

2.10.6 Kap. 649 Treparts bransjeprogrammer

Det foreslås bevilget 2,9 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 2,847 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at myndighetene og partene i arbeidslivet samarbeider om Treparts bransjeprogrammer, som er langsiktige satsinger for å fremme mer seriøsitet og bedre arbeidsforhold i utsatte bransjer. Treparts bransjeprogrammer er tidligere startet innen renholdsbransjen, i utelivsbransjen og i transportbransjen. Komiteen merker seg at et bransjeprogram for bilbransjen er startet høsten 2018. Komiteen mener

Treparts bransjeprogrammer med deltakelse fra partene i arbeidslivet og myndighetene er et viktig og positivt samarbeidsprosjekt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det bør etableres treparts bransjeprogram innen anleggsbransjen. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 649 post 21 med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 649 post 21 med 0,6 mill. kroner for å utvide ordningen med treparts bransjeprogrammer til eksempelvis anleggsbransjen.

2.11 Programkategori 09.50 Pensjon mv. under Statens pensjonskasse

2.11.1 Kap. 611 Pensjon av statskassen

Det foreslås bevilget 17,5 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 18,4 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning til dette kapitlet og slutter seg til dette forslaget.

2.11.2 Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 2 574 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 4 740 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at reduksjonen, sammenlignet med 2017 og 2018, i hovedsak skyldes beregnede slutt-oppgjør for 2019.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Stortingets behandling av Prop. 61 L (2017–2018) Endringer i lov om Statens pensjonskasse, lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover (tilpasning av alderspensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning til alderspensjon fra folketrygden opptjent etter nye regler – levealdersjustering og samordning) jf. Innst. 343 L (2017–2018) og Stortingets enstemmige vedtak:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for en helhetlig presentasjon/gjennomgang av fremtidig levealdersjustering og samordning for personer med tjenestepensjon fra offentlig sektor i forbindelse med fremleggelsen av nødvendige lovendringer som følge av avtalen om ny tjenestepensjon for ansatte i offentlig sektor.»

Disse medlemmer viser til regjeringens høring av 22. juni 2018, med svarfrist 19. oktober 2018, om forslag om endringer i samordningsloven, forskrifter til samordningsloven og i enkelte andre forskrifter og forventer at Stortingets enstemmige vedtak under behandlingen av Prop. 61 L (2017–2018) er fulgt opp når denne saken kommer til Stortinget.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Representantforslag 46 L (2018–2019) fra Senterpartiet om endring av lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser. Dagens lovverk medfører at medlemmer i offentlige tjenestepensjonsordninger, født i årene 1944–1953, og som fortsetter i stillingen eller i en annen jobb i offentlig sektor i en viss periode etter fylte 67 år taper opparbeidet tjenestepensjon. Lovforslaget skal sikre at opptjent tjenestepensjon ikke reduseres når disse fortsetter i stillinger utover fylte 67 år.

2.11.3 Kap. 613 Arbeidsgiveravgift til folketrygden

Det foreslås bevilget 25 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 26 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet, og slutter seg til forslaget.

2.11.4 Kap. 614 og kap. 3614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 5 929 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 3 428 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Likeledes foreslås det 10 923 mill. kroner under kap. 3614 for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019) mot 13 622 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Forslagene til bevilgning på både kap. 614 og 3614 inkluderer 90-poster som blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet, jf. Innst. 2 S (2018–2019) fra finanskomiteen.

Komiteen viser til at antall nye lån har falt drastisk etter omleggingen av låneordningen, fra 26 292 i 2013 til 2 755 i 2016. Det vises imidlertid til at antall nye lån økte med 14,1 pst. til 3 143 lån i 2017, og at regjeringen anslår at antall utbetalte lån vil øke til 4 000 i 2019. Komiteen viser til at maksimalt lånebeløp ble økt fra 1,7 til 2 mill. kroner i tariffoppgjøret for 2018.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader sammen med Senterpartiet i Innst. 15 S (2017–2018) til statsbudsjettet for 2018, der de tre partiene viste til at nedbyggingen av boliglånsordningen er ett av mange eksempler på regjeringen Solbergs angrep på opparbeidete arbeidstakerrettigheter.

2.11.5 Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 963 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 825 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at posten gjelder renteinntekter knyttet til boliglånsordningen i Statens pensjonskasse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader under kap. 614 og i Innst. 15 S (2017–2018), der disse medlemmer tar avstand fra at regjeringen Solberg ensidig har fjernet statsansattes muligheter til gunstige boliglån gjennom Statens pensjonskasse, på samme måte som andre opparbeidede arbeidstakerrettigheter systematisk er bygd ned helt siden regjeringen Solberg tiltrådte etter stortingsvalget i 2013.

2.11.6 Kap. 615 og kap. 3615 Yrkesskadeforsikring

Det foreslås bevilget 91 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 85 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Likeledes foreslås det 118 mill. kroner under kap. 3615 for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 122 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Komiteen viser til at utgiftsanslaget for 2019 inkluderer anslått effekt av trygdeoppgjøret for 2019 og er basert på faktiske utbetalinger de siste årene.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning til dette kapittelet og slutter seg til dette forslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, peker på at det til tross for et svært omfattende og grundig arbeid over lang tid, ikke har lyktes partene i arbeidslivet å komme til enighet om en løsning som kan avløse gjeldende system om yrkesskadeforsikring på en god og hensiktsmessig måte. Flertallet konstaterer at dagens yrkesskadeordninger, tross visse svakheter, fungerer etter hensikten og formålet med ordningene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til merknader fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 1 S (2017–2018), jf. Innst. 15 S (2017–2018) til statsbudsjettet for 2018:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Prop. 193 L (2013–2014) fra regjeringen Stoltenberg II om ny og oppdatert lov om arbeidsskadeforsikring, som ble trukket av regjeringen Solberg umiddelbart etter til-

tredelse, jf. Meld. St. 6 (2013–2014). Begrunnelsen var at regjeringen ville foreta en samlet vurdering av forslagene i proposisjonen sammen med de gjestående elementene i en ny reform. Flertallet viser i den forbindelse til Dokument nr. 15:910 (2013–2014) med spørsmål fra Arbeiderpartiet til daværende statsråd Robert Eriksson om når Stortinget kunne forvente å få seg forelagt ny sak med forslag til ny ordning for en helhetlig og oppdatert yrkesskadeforsikring. Flertallet viser til at regjeringen Solberg ennå ikke har varslet om eller når en slik sak vil bli presentert for Stortinget. Flertallet er sterkt kritisk til at regjeringen ikke ser yrkesskaddes behov for nye regler som dekker dagens behov. Flertallet viser blant annet til FAFO-rapport 2012:45 Yrkesskade – mest for menn? Om kjønnsforskjeller i tildeling av uførepensjon med yrkesskadefordel.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg etter dette har konkludert med at dagens ordning er bra nok. Disse medlemmer støtter ikke denne vurderingen, særlig ikke når det gjelder rettighetene for utenlandske arbeidstakere i Norge, men heller ikke når det gjelder norske arbeidstakere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt Representantforslag 53 S (2018–2019) om forbedringer i regelverket for yrkesskadeerstatning, fremsatt i Stortinget 27. november 2018.

2.11.7 Kap. 616 og kap. 3616 Gruppelivsforsikring

Det foreslås bevilget 206 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 200 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Likeledes foreslås det 98 mill. kroner under kap. 3616 for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019) mot 118 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning til dette kapittelet og slutter seg til dette forslaget.

2.11.8 Kap. 2470 og kap. 5470 Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 104,949 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 22,538 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Likeledes foreslås det 55,645 mill. kroner under kap. 5470 for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 25 mill. kroner i saldert budsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet og slutter seg til forslaget.

2.12 Programkategori 09.60 Kontantytelser

2.12.1 Kap. 660 Krigspensjon

Det foreslås bevilget 218 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 254 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen merker seg at krigspensjon er en invalidepensjon for personer som har mén eller redusert arbeidsevne som følge av skade eller påkjenninger under krigsdeltakelse, motstandsvirksomhet, politisk fangenskap eller sjøtjeneste under andre verdenskrig.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.12.2 Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn

Det foreslås bevilget 37 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 47 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen registrerer at det forventes at pensjonstrygden går med underskudd på 21 mill. kroner i 2018, men i 2019 forventes det et overskudd på 48 mill. kroner.

Komiteen viser til at et offentlig utvalg i 2014 leverte sin rapport om hvordan pensjonstrygden for sjømenn kan tilpasses prinsippene i pensjonsreformen. Oppfølgingsarbeidet har tatt tid på grunn av behovet for nye beregninger og liknende. I mellomtiden har trygden blitt modernisert og forenklet gjennom et nytt IKT-system.

Komiteen viser til at kunde- og medlemsundersøkelser viser at brukerne er fornøyde.

Komiteen merker seg at det tas sikte på å fremmes et lovforslag som oppfølging av rapporten våren 2019, og imøteser dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser i den forbindelse til statsrådets svarbrev av 23. november 2018 til de aktuelle arbeidslivspartene. Det fremgår der at Sjømannspensjonsutvalget allerede 17. desember 2014 la frem sin utredning, NOU 2014:17 Pensjonsordning for arbeidstakere til sjøs, med forslag til endringer i lov om pensjonstrygd for sjømenn. Forslaget ble sendt på høring 23. januar 2015, høringsfristen var 19. juni 2015. Disse medlemmer viser til at statsråden nå tar sikte på å fremme en lovproposisjon for Stortinget før påske 2019.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.12.3 Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)

Det foreslås bevilget 2 490 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 2 200 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at staten gir tilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon (AFP) i privat sektor. Komiteen vil understreke at statens tilskudd etter AFP-tilskottsloven skal utgjøre en tredel av pensjonsutgiftene til AFP-pensjonistene. Staten skal

i tillegg dekke utgiftene til kompensasjonstillegget som ytes til arbeidstakere født i årene 1944 til 1962. Komiteen merker seg at statens andel i 2016 utgjorde 45 pst. av ordningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener dette bryter med forutsetningene for statens bidrag til ordningen. Disse medlemmer viser videre til at staten indirekte også gir økonomisk bidrag til ordningen ved at kompensasjonstillegget er skattefritt og at det er skattefritak for bedriftenes premieinnbetalinger. Disse medlemmer etterlyser en oversikt over disse økonomiske bidragene.

Komiteen merker seg at bevilgningsforslaget for 2019 innebærer 290 mill. kroner i økte utgifter for staten. Statens tilskudd til AFP økte med om lag 277 mill. kroner fra 2017 til 2018. Komiteen vil understreke at økningen disse to årene alene i statens tilskudd til ordningen samlet utgjør godt over 0,5 mrd. kroner.

Komiteen vil vise til at AFP-ordningen opprinnelig var utformet som en tidsavgrenset tilleggspensjonsordning frem til fylte 67 år, og formålet var å gi slitne arbeidstakere med lange yrkeskarrierer mulighet til å gå av med alderspensjon før de nådde pensjonsalder i folketrygden. Fra 1. januar 2011 er pensjonen utformet som et livsvarig påslag til alderspensjonen fra folketrygden, og det er en forutsetning at en tar ut alderspensjon helt eller delvis for å kunne ta ut AFP. AFP kan fritt kombineres med arbeidsinntekt.

Komiteen viser til at 67 196 personer mottok AFP i privat sektor ved utgangen av 2017. Komiteen vil understreke at langt flere menn enn kvinner nyter godt av ekstrapensjonsordningen. Gjennomsnittlig pensjon for mottakere av AFP var 66 813 kroner ved utgangen av 2017. Menn hadde i gjennomsnitt om lag 9 500 kroner høyere årlig AFP-pensjon enn kvinner.

Komiteen merker seg at den nye AFP-ordningen i privat sektor fremdeles er under innføring, og at regjeringen forventer videre høy vekst også i årene som kommer. Denne veksten skyldes nå i stor grad at det er begrenset avgang fra ordningen. Ved utgangen av 2017 var 60 pst. av de som mottar AFP i privat sektor under 67 år. Av mottakerne av ny AFP i alderen 62–66 år kombinerte 56 pst. pensjon med arbeid.

Komiteen merker seg at partene i årets tariffoppgjør ble enige om å igangsette et arbeid for å utrede et grunnlag for forhandlinger om endringer i dagens AFP-ordning. Arbeids- og sosialdepartementet og Finansdepartementet bistår partene i arbeidet med å utrede ulike alternativer til dagens ordning, under forutsetning av at ny AFP-ordning har et bærekraftig finansielt grunnlag over tid, understøtter målene med pensjonsreformen, herunder ved at den gir insentiver til å være i ar-

beid, og fungerer godt som en del av det samlede pensjonssystemet, jf. statsministerens brev til Riksmegleren 8. april.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener statens samlede økonomiske bidrag til AFP-ordningen bør synliggjøres for Stortinget. Disse medlemmer mener videre det legger staten et ansvar i å sikre en viss grad av jevnbyrdighet i form av goder som statens direkte og indirekte bidrag til pensjonsordninger utover folketrygden er mellom arbeidstakere i norsk arbeidsliv. Disse medlemmer legger til grunn at regjeringen hensyntar dette i arbeidet med å bistå partene med å utarbeide ulike alternativer til dagens AFP-ordning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til lønnsoppgjøret 2018, der partene ble enige om mål og rammer for en ny, fremtidig avtalefestet pensjon (AFP) i privat sektor. Disse medlemmer viser til at den nye ordningen ifølge avtalen fortsatt vil være en kvalifiseringsordning, men at AFP-pensjonen den enkelte får, vil henge tettere sammen med hvor mange år de har jobbet i en AFP-bedrift. På den måten vil flere, også yngre arbeidstakere, nyte godt av ordningen, og langt færre vil falle ut. Disse medlemmer viser til at detaljene rundt den nye AFP-ordningen skal utredes sammen med myndighetene og tas inn i et senere tariffoppgjør. Disse medlemmer viser videre til den fremforhandlede pensjonsordningen for ansatte i offentlig sektor, der ny AFP for offentlig ansatte, etter mønster av AFP i privat sektor, er ett av temaene. Det vises til at lovforslagene som følger opp den fremforhandlede løsningen for ny offentlig tjenestepensjon, herunder AFP, er på høring, med frist 9. januar 2019.

2.12.4 Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år

Det foreslås bevilget 345 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 330 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at utgiftsanslaget for 2019 inkluderer anslått effekt av trygdeoppgjøret i 2019. Som følge av dette øker utgiftsanslaget for 2019 med 11 mill. kroner.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet og slutter seg til forslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at supplerende stønad til personer med kort botid i Norge ikke er en folketrygdytelse. Ordningen skal sikre personer som har fylt 67 år, og som har liten eller ingen

alderspensjon fra folketrygden, men uten forsørgingstillegg. Flertallet viser til at ytelsen reduseres eller faller bort dersom mottaker eller ektefelle/partner/samboer/registrert partner har pensjon, inntekt eller formue, som anses rimelig. Flertallet viser til at det også på andre ytelser vurderes og gjøres justeringer der mottaker av ytelse har flere som kan dele forsørgerrollen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine felles merknader i Innst. 15 S (2017–2018), hvor det vises til at formålet med supplerende stønad til personer med kort botid i Norge, som trådte i kraft 1. januar 2006, var å garantere en minsteinntekt til personer over 67 år som har mindre enn 40 års botid i Norge.

Disse medlemmer viser til at begrunnelsen for ordningen var todelt, dels å sikre den enkelte en inntekt på linje med minstenivået i folketrygden, dels å avlaste kommunenes sosialhjelpsbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2015 gikk imot å frata mottakere av supplerende stønad forsørger- og barnetillegg. Videre gikk de to partiene i 2016 mot å unnta eldre personer som er kommet til Norge ved familiejenforening med barn/slektninger som er bosatt her, fra ordningen. Disse medlemmer mener at regjeringen Solbergs kutt i denne stønaden er svært kritikkverdig. Kuttet i stønaden rammer for det første en svært sårbar gruppe av innbyggere. For det andre fører kuttet til økte sosialhjelpsutgifter for kommunene, stikk i strid med ordningens intensjon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der minsteytelsene i folketrygden foreslås økt med 4 000 kroner per år for enslige. Disse medlemmer viser til at det også omfatter dem med supplerende stønad.

2.13 Programkategori 29.20 Enslige forsørgere

2.13.1 Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far

Det foreslås bevilget 2 905,9 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 3 175,275 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag, og intensjonen bak ordningen er at enslige forsørgere skal bli satt i stand til å forsørge seg selv ved egen inntekt. Overgangsstønad kan som hovedregel gis i inntil tre år, frem til barnet fyller åtte år. Det eksisterer mulighet for utvidelse etter gitte kriterier. Ved utgangen av 2017 mottok

om lag 12 500 personer overgangsstønad, noe som er en reduksjon på om lag 2 000 personer fra året før.

Komiteen er fornøyd med at stadig flere mottakere er i arbeid, og målet må være at stadig færre vil ha behov for ordningen, og slutter seg til regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet også denne gang sikrer prisjustering av en rekke stønader og tilskudd. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2620 post 73 med 0,3 mill. kroner for å sikre prisjustering av utdanningsstønaden. Dette medlem viser videre til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 hvor man økte kap. 2620 post 76 med 0,8 mill. kroner for å sikre prisjustering av bidragsforskuddet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til rapport fra Nav publisert i Arbeid og velferd nr. 3-2018, hvor det fremkommer at innstramminger i overgangsstønaden gjør at alenemødre med små barn i større grad mottar sosialhjelp. Disse medlemmer viser til at funnene er i strid med intensjonene bak ordningen som skal få flere enslige med barn ut i jobb. Disse medlemmer mener ordningen må endres når den ikke fungerer etter hensikten. Disse medlemmer mener ordningen skal sikre aleneforsørgere i en kritisk situasjon og gjøre det mulig for dem å kvalifisere seg til arbeid det er mulig å forsørge en familie på.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag til endringer i ordningen med overgangsstønad som gir reell og fullført kompetanseheving som kan benyttes på arbeidsmarkedet.»

2.14 Programkategori 29.50 Inntektssikring ved sykdom og uførhet

2.14.1 Kap. 2650 Sykepenger

Det foreslås bevilget 42 043,660 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 42 626,400 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at sykepenger bevilges som en overslagsbevilgning og vil dermed justeres etter behovet.

Komiteen merker seg at det på bakgrunn av utviklingen i sykefraværet hittil i år legges til grunn en nedgang i det trygdefinansierte sykefraværet tilsvarende 4 pst. for 2018. For 2019 legges det til grunn nullvekst i det trygdefinansierte sykefraværet i forhold til det gjennomsnittlige nivået i 2018.

Komiteen bemerker at vi fortsatt kun er omtrent halvveis til målet som ble satt i avtalen om et inklude-

rende arbeidsliv (IA-avtalen), om en reduksjon på sykefraværet med 20 pst. sammenlignet med første kvartal 2001, da den første avtalen ble inngått.

Det bør fortsatt være et prioritert mål fremover å redusere sykefraværet. Fravær fra arbeid er ikke bra for den enkelte arbeidstaker, virksomheten eller samfunnet. Det ligger plikter på arbeidsgiver, Nav og den ansatte selv for oppfølging og aktivitet. Hensikten er en reduksjon i sykefraværet som er til gagn for alle parter.

Komiteen viser til at nye regler for pleiepenger i forbindelse med syke barn trådte i kraft 1. oktober 2017, og at pleiepenger fra 1. februar 2018 ytes uten hensyn til aldersgrensen på 18 år ved omsorg for en person med utviklingshemning med behov for kontinuerlig tilsyn og pleie på grunn av livstruende eller annen alvorlig sykdom.

Komiteen bemerker at det vil ta tid før budsjett-effektene av tiltakene inntreffer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018. Forliket reduserer Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv. i kap. 2650 post 73 med 25 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett. Under kap. 2650 bevilges det derfor 42 018,660 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til tilsvarende forslag i sitt alternative statsbudsjett for 2019, der kap. 2650 post 73 reduseres med 25 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man reduserer kap. 2650 post 70 med 5,7 mill. kroner ved å samordne nedre grense med sykepenger med frikortgrensen.

Dette medlem vil understreke viktigheten av en god sykelønnsordning for både arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende.

Dette medlem viser til at Senterpartiet bedrer sykepengedekningen for selvstendig næringsdrivende ved å øke dekningsgraden, etter 16 karensdager, fra 75 til 80 pst. fra 1. juli 2019.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2650 post 71 med 28,7 mill. kroner.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2650 post 73 med 0,6 mill. kroner for å sikre prisjustering av tilretteleggingstiltak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Stortingets flertall fattet flere

anmodningsvedtak om pleiepengeordningen høsten 2017. Disse vedtakene er kun delvis fulgt opp.

Disse medlemmer mener oppfølgingen av vedtakene i Prop. 12 L (2018–2019) Endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018) er svært mangelfulle. Disse medlemmer mener regjeringen har gjort for lite for å følge opp vedtakene i tråd med stortingsflertallets klare vilje.

Disse medlemmer viser til vedtak nr. 1, 11. oktober 2017 i forbindelse med trontaledebatten:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i pleiepengeordningen som sikrer mer økonomisk trygghet og forutsigbarhet for foreldre med pleie- og omsorgsoppgaver.»

Disse medlemmer viser til at vedtaket ikke er fulgt opp i Prop. 12 L (2018–2019) da regjeringen går inn for å utrede ordningen frem til 2022.

Disse medlemmer viser videre til vedtak nr. 166, 11. desember 2017 ved behandling av Representantforslag 17 LS (2017–2018) om å sikre økonomisk trygghet for foreldre til alvorlig syke barn gjennom pleiepengeordningen, jf. Innst. 60 S (2017–2018):

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2018 fremme en egen sak for Stortinget om å utvide pleiepengeordningen, med rett til 100 pst. kompensasjon av tidligere inntekt, slik at pleiepenger også kan ytes etter 1 300 stønadsdager til personer som har omsorg for barn under 18 år som har en sykdom eller skade og som har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie og at ordningen dermed blir en tidsbegrenset ytelse for foreldre med varig syke barn.»

Disse medlemmer viser til at innføringen av tidskvoten har medført økt usikkerhet for foreldre med alvorlig syke barn, derfor ba Stortingets flertall regjeringen allerede desember 2017 om å oppheve tidskvoten på 1 300 dager. Dette er ikke fulgt opp. Disse medlemmer mener også det er betimelig å minne om at mottakerne av pleiepenger er en allerede svært sårbar gruppe gitt deres vanskelige livssituasjon med alvorlig syke barn.

Disse medlemmer viser til at det i 2017 ble innført regler om gradering av pleiepenger tilsvarende tiden barnet er i en tilsynsordning. I perioden etter denne innføringen har erfaringer vist at familier med svært syke barn har blitt rammet svært hardt av dette, uten hensyn til om det faktisk er mulig for foreldrene å jobbe på grunn av hensyn til forhold ved barnets tilstand.

Disse medlemmer viser til at graderingsreglene i pleiepengeordningen ble endret 2017. Det er positivt at det nå kan graderes ned til 20 pst. Men for et fåtall mottakere oppleves det som svært brutalt at regelverket ikke tar hensyn til at det er helt umulig for noen foreldre

å dra på jobb, med bakgrunn i barnets medisinske tilstand, på tross av at barnet er under tilsyn. Unntaksreglene for gradering av pleiepenger må fungere slik at de ikke avkorter de som likevel ikke har mulighet til å arbeide. Hvis ikke resulterer graderingen i en økonomisk uholdbar situasjon for familier som allerede er i en svært vanskelig situasjon.

Disse medlemmer viser til sine forslag til lovendringer for å styrke pleiepengeordningen som er fremmet i forbindelse med behandlingen av Prop. 12 L (2018–2019).

2.14.2 Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger

Det foreslås bevilget 32 324,6 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 35 494,260 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen merker seg at den nedgangen i antall mottakere av arbeidsavklaringspenger som har vært de senere årene, har fortsatt også i år. Antallet mottakere var om lag 147 400 i 2016 og 144 200 i 2017, noe som tilsvarende en reduksjon på 2,1 pst.

Komiteen viser til at det er et mål at flest mulig får delta i det ordinære arbeidslivet. Arbeidsavklaringspenger bør derfor i størst mulig grad gi muligheten for at den enkelte enten kan gå tilbake til ordinær jobb, eller for å avklare restarbeidsevne og hvordan denne best kan brukes. Det er viktig at arbeidsavklaringspenger (AAP) ikke blir et «venterom» på veien til uføretrygd. Aktiv dialog med Nav, helsevesen og andre er viktige virkemiddel for at tiden med arbeidsavklaringspenger skal kunne benyttes konstruktivt for den enkelte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er bekymret for at regjeringspartienes kutt i tiden man kan motta arbeidsavklaringspenger, vil medføre at mennesker som kunne kommet tilbake i arbeid skyves ut i uførhet. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 med kraftige tiltak for å bringe mennesker fra trygd til arbeid, herunder midler til økt arbeidsrettet oppfølging av mennesker som mottar arbeidsavklaringspenger.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2651 post 71 med 0,4 mill. kroner for å sikre prisjustering av tilleggsstønad.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at personer som mottar arbeidsavklaringspenger, må få en god og tett oppfølging der det er behov. Dette medlem viser til at ansatte i Nav følger opp svært mange mennesker samtidig, og at oppfølgingen derfor blir mangelfull og sporadisk.

2.14.3 Kap. 2655 Uførehet

Det foreslås bevilget 93 077 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 86 456 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at antall uføre økte med 2,4 pst., fra 2016–2017. Ved utgangen av 2017 mottok 325 900 personer uføretrygd, 7 600 personer flere enn i 2016.

Samtidig er andelen som kombinerer arbeid med trygd, redusert. Komiteen viser i den forbindelse til Riksrevisjonens rapport for 2017 om uførereformen (Dokument 1 (2018–2019)), som er til behandling i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til det store antallet uføre. Andelen har avtatt eller vært uendret i perioden 2003–2013, men økte deretter igjen frem til 2017. I 2017 var andelen uføretrygdde 9,6 pst., mot 10,4 pst. i 2003.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at mange mottakere av ordningen tidsbegrenset uførestønad, som ble innført i 2004 og avviklet i 2010, senere har fått uføretrygd, og at det har bidratt betydelig til veksten i antall uføre i årene etter 2010. Sannsynligheten for at man blir ufør, har imidlertid ikke økt sammenlignet med situasjonen før ordningen ble innført.

Det er likevel forskjeller mellom aldersgrupper. Dette flertallet viser til at tilgangsratene blant de eldste (over 50 år) har vist en nedadgående trend i lengre tid. Bedret helsetilstand blant de eldre, samt muligheten til å kombinere alderspensjon og arbeid fra 62 år, er mulige forklaringer på det. Dette flertallet mener det er bekymringsfullt at tilgangsratene blant personer under 50 år har økt. Særlig gjelder dette aldersgruppen 18–30 år, som det bør søkes å finne svar på.

Dette flertallet er derfor tilfreds med at Arbeids- og sosialdepartementet høsten 2017 lyste ut et forskningsprosjekt som skal se på årsaker til økt tilstrømming til uføretrygd blant nettopp unge. Oslo Economics er tildelt oppdraget, og rapporten fra prosjektet skal leveres i juni 2019.

Dette flertallet viser til at nær 80 pst. av nye uføre kommer fra AAP (arbeidsavklaringspenger). Veksten i antall uføre må derfor ses i sammenheng med nedgangen i antall mottakere av arbeidsavklaringspenger. Antallet AAP-mottakere ble redusert med 3 161 personer i 2017.

Økningen i antall uføre henger også sammen med at antallet som går ut av uføreordningen og over på alderspensjon, er blitt redusert de siste årene.

Dette flertallet viser til at regjeringen i januar i år satte ned en ekspertgruppe som skal utrede tiltak for

å øke sysselsettingen. I mandatet er ekspertgruppen bedt om å vurdere mulige tiltak for å øke yrkesdeltakelsen blant personer som har nedsatt funksjonsevne eller nedsatt produktivitet.

Dette flertallet mener det vil være avgjørende at vi lykkes med å få flere til å stå i arbeid og stå i arbeid lenger, for å sikre bærekraften i velferdsordningene. Et økende antall alderspensjonister, en stor andel av befolkningen på ulike helserelaterte ytelser og mange som blir stående utenfor arbeidsmarkedet av andre årsaker, skaper grunn til bekymring. Det skaper en stadig større økonomisk byrde på de som står igjen i arbeid. Dette flertallet mener derfor det er vesentlig å sikre en innretning på ytelser og tjenestetilbud som styrker arbeidslinjen fremover.

Dette flertallet viser videre til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018, der taket på barnetillegg for uføre økes fra 95 til 99 pst. av tidligere inntekt, med virkning fra 2020 som vil styrke økonomien til uføre med forsørgeransvar.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens oppfølging av anmodningsvedtak nr. 322 av 15. desember 2017 om en gjennomgang av utilsiktede virkninger av uførereformen, der det fremgår at 122 800 uføre (48 pst. av alle det er beregnet utslag for), har fått en nedgang i inntekt etter skatt. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Solberg foreslår å gjøre skjermingsordningen innen statlig bostøtte permanent. På den annen side er overgangsordningen for uføre med gjeld ikke foreslått videreført. Disse medlemmer viser også til at det ikke foreligger oversikt over mulige økte egenandeler for ulike tjenester, som følge av økt brutto inntekt etter uførereformen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine merknader og forslag til en aktivitets- og jobbreform under generelle merknader ovenfor.

Disse medlemmer viser til at antallet og andelen uføre fortsetter å øke. Det gjelder også andelen uføre under 30 år. I 2017 var økningen i tilgangen av nye uføre på 7,7 pst.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine respektive partiers merknader i forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2015–2016), jf. Innst. 15 S (2015–2016), om at regjeringen allerede i budsjettforslaget for 2015 foreslo omfattende kutt i barnetillegget for uføre. Gjennom budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti ble kuttet satt til et tak på 95 pst. av tidli-

gere inntekt. Disse medlemmer viser til statsbudsjettet for 2015, der disse partier gikk imot disse kuttene i det behovsprøvde barnetillegget, for å finansiere tilsvarende kutt i skattebidragene til fellesskapet fra dem som har mest fra før.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til budsjettforliket i Stortinget mellom regjeringspartiene Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti, der deler av det tidligere kuttet i barnestønaden nå reverseres.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2655 post 70 med 41 mill. kroner. Bevilgningsøkningen skal gjenopprette barnetillegget for uføre.

2.15 Programkategori 29.60 Kompensasjon for merutgifter ved nedsatt funksjonsevne mv.

2.15.1 Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.

Det foreslås bevilget 10 131,365 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 10 207,930 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at grunn- og hjelpestønad skal gi økonomisk kompensasjon til personer som på grunn av varig sykdom, skade eller lyte har visse ekstrautgifter, eller som trenger særskilt tilsyn og pleie.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, viser til at ordningene under dette kapittelet er ment til å dekke behov som ellers friske mennesker ikke har. Det er altså merkostnaden den enkelte har, som disse postene skal være med på å dekke.

Flertallet registrerer at det i budsjettet er en oppfølging av gjennomgangen av grunnstønadsordningen (Proba samfunnsanalyse, Rapport 2017–012), og at regjeringen på denne bakgrunn foreslår endring i grunnstønaden til personer som har ekstrautgifter til fordyret kosthold knyttet til diett. Flertallet merker seg også at det foreslås forbedrede ordninger for personer som har ekstrautgifter til slitasje på klær, sengetøy mv.

Flertallet registrerer at disse endringene har skapt stort engasjement blant de som berøres, og det har kommet flere synspunkter frem, blant annet på beregningsmåten for hva ekstrakostnadene er.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at det er gjort et grundig forarbeid av både Proba og Sifo i forkant av de foreslåtte endringene.

POST 70 GRUNNSTØNAD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til budsjettforliket av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil justere innretningen for ekstrautgifter for glutenfritt kosthold fra 1. mars 2019. Personer med cøliaki og personer med non-cøliaki glutenintoleranse i alderen 5–30 år får grunnstønad sats 3. Øvrige aldersgrupper får grunnstønad sats 2. Post 70 øker på bakgrunn av dette med 200 mill. kroner. Under kap. 2661 bevilges det etter forliket 10 331,365 mill. kroner i statsbudsjett for 2019, jf. Innst. 2 S (2018–2019).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at grunnstønad er en skattefri trygdeytelse som skal bidra til at mennesker får dekket ekstrautgifter på grunn av sykdom eller skade, blant annet til mennesker med cøliaki. Regjeringen foreslår i budsjettet et kraftig kutt i denne stønaden. Faktagrunnlaget som regjeringen bygger sine kutt på har mottatt sterk kritikk for ikke å gi et godt bilde av de faktiske merutgifter personer med cøliaki har. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der Arbeiderpartiet går inn for å styrke stønaden til mennesker med cøliaki med 200 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer viser videre til budsjettforliket i Stortinget mellom Kristelig Folkeparti og regjeringspartiene Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, der posten nå er foreslått økt med samme beløp som i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, men med en annen innretning. I budsjettforliket er økningen på 200 mill. kroner avsatt til helårsvirkning av et noe lavere kutt enn i regjeringens budsjettforslag. Disse medlemmer mener at et mindre kutt er et skritt i positiv retning, men etterlyser fortsatt en grundigere faglig begrunnelse for de kuttene som foreslås. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 øker posten med 200 mill. kroner, ikke for å kutte, men for å sikre at gjeldende satser kan opprettholdes i første halvår 2019, inntil et bedre faglig fundert forslag kan fremmes. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets forslag også omfatter opprettholdelse av støtten til personer med non-cøliaki glutenintoleranse.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprettholde dagens regelverk når det gjelder støtte til personer med cøliaki og non-cøliaki glutenintoleranse inntil et bedre faglig fundert forslag kan fremmes i samråd med brukerorganisasjonen, med virkning fra 1. juli 2019.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2661 post 70 med 205,4 mill. kroner, hvorav 200 mill. kroner til personer med cøliaki.

Dette medlem viser videre til at nye satsinger fra Senterpartiet i Innst. 2 S (2018–2019) omfattet 145,6 mill. kroner i økt grunnstønad for cøliaki.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener regjeringens forslag til kutt i grunnstønnen til personer med cøliaki og som derfor har behov for fordyret diett, er for store. Dette medlem viser til høringssvar fra Norsk cøliakiforening, som fremhever at justeringer i grunnstøtten må ta hensyn til momenter som ikke fremkommer i Sifos rapport. Foreningen peker på momenter som at det er lagt til grunn små mengder mat og at referansebudsjettet mangler reelle sammenligninger av matvarer.

Dette medlem viser til Norsk cøliakiforenings anbefaling til innretning på justering av grunnstøtten i sitt høringssvar. Denne innretningen tilsvarer sats 2 per måned og sats 3 for aldersgruppen 5–30 år. Den økte satsen for barn, ungdom og unge begrunnes i sosiale og fysiologiske behov.

Dette medlem viser til at det i noen husholdninger er flere personer som har cøliaki. I disse tilfellene kan det være knyttet behov for noe høyere støtte til fordyret diett. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der det legges opp til at i husholdninger der flere har cøliaki, får person nr. 2 i husholdningen sats 4.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 hvor man økte kap. 2661 post 70 med 75 mill. kroner. Bevilgningsøkningen skal gå til å øke stønadsnivået for personer med cøliaki.

POST 71 HJELPESTØNAD

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2661 post 71 med 5,3 mill. kroner for å sikre prisjustering av hjelpestønnen.

POST 74 TILSKUDD TIL BILER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018, som innebærer en styrking av bilstønad i gruppe 2, der det heretter kan gis stønad til brukere som tidvis kan ha utagerende adferd og er avhengige av tilrettelagt bil. Forliket innebærer at det avsettes ytterligere 32 mill. kroner under post 74.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til

regjeringens kutt i bilstønsordningen i statsbudsjettet 2015 til kun å omfatte personer som er under utdanning eller i jobb.

Disse medlemmer viser til den isolerende tilværelsen det skaper for de som ikke har råd til å kjøpe bil, og som ikke har et godt utbygd kollektivtilbud i sin nærhet eller av andre grunner ikke kan reise kollektivt.

Disse medlemmer viser også til Representantforslag 54 S (2017–2018) fra Sosialistisk Venstreparti om gjeninnføring av stønad til bil til personer som ikke er i arbeid eller utdanning, og til vedtak nr. 428, 30. januar 2018:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet 2019 fremme forslag om å gjeninnføre bilstønsordningen for type 1-biler for personer i varig tilrettelagt arbeid.»

Vedtaket ble fattet ved behandlingen av Representantforslag 54 S (2017–2018), jf. Innst. 98 S (2017–2018).

Disse medlemmer er også bekymret for at personer som på grunn av utagerende adferd har behov for tilpasset bil for å kunne benytte bil på en trafiksikker måte, ikke får dette.

Disse medlemmer viser til Stortingets enstemmige vedtak nr. 1012, 15. juni 2018 som ble truffet ved behandlingen av Prop. 85 S (2017–2018), Innst. 400 S (2017–2018).

«Stortinget ber regjeringen snarligst, og senest i samband med budsjettet for 2019, vurdere om rett til bilstøtte klasse 2 også bør gis til mennesker som ikke har sterkt begrenset gangfunksjon, men som av andre grunner, for eksempel utviklingshemming med tidvis utagerende atferd, er avhengige av tilrettelagt bil.»

Disse medlemmer er bekymret over regjeringens manglende oppfølging av vedtakene nr. 428 og nr. 1012. Det vises i Prop. 1 S (2018–2019) til at det skal lyses ut et oppdrag om en helhetlig gjennomgang av transportordningene for funksjonshemmede.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti, der det er foreslått satt av 32 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2661 post 74 med 70. mill. kroner for å gjeninnføre bilstønad til personer med nedsatt funksjonsevne, som ikke er i arbeid eller utdanning.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2661 post 74 med 0,1 mill. kroner for å sikre prisjustering av tilskudd til gruppe 1-biler.

Dette medlem viser videre til at nye satsinger fra Senterpartiet i Innst. 2 S (2018–2019) omfattet 32 mill. kroner til bilstønad gruppe 2.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2661 post 74 med 45 mill. kroner.

POST 75 BEDRING AV FUNKSJONSEVNE, HJELPEMIDLER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2018 ba regjeringen skrinlegge planene om å overføre ansvaret for hjelpemidler til kommunene. Disse medlemmer viser videre til Representantforslag 57 S (2017–2018) om forbedringer i hjelpemiddelformidlingen, jf. Innst. 101 S (2017–2018), der stortingsflertallet gjorde sju vedtak om en forbedret hjelpemiddelformidling.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2661 post 75 med 0,4 mill. kroner for å sikre prisjustering av støtten til hjelpemidler til bedring av funksjonsevnen.

POST 77 ORTOPEDISKE HJELPEMIDLER

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2661 post 77 med 2,7 mill. kroner for å sikre prisjustering av tilskudd til ortopediske hjelpemidler.

POST 78 HØREAPPARATER

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2661 post 78 med 2,4 mill. kroner for å sikre prisjustering av tilskudd til høreapparater.

2.16 Programkategori 29.70 Alderdom

2.16.1 Kap. 2670 Alderdom

Det foreslås bevilget 232 098 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 223 060 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser videre til budsjettforliket inngått mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018, som innebærer en økning i minstepensjon for enslige alderspensjonister fra 1. september 2019. Forliket innebærer en økning på 71 mill. kroner, til 232 169 mill. kroner for 2019.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 og forslaget om 4 000 kroner ekstra til enslige med minsteytelser, jf. kap. 2670 post 73, som er

foreslått økt med 222,6 mill. kroner. Disse medlemmer viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti, der det foreslås en økning av alderspensjonen til enslige minstepensjonister med 4 000 kroner per år. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet foreslår et høyere beløp fordi Arbeiderpartiets forslag omfatter alle med minsteytelser fra folketrygden, ikke bare alderspensjonister, samt at Arbeiderpartiets forslag tar høyde for virkning fra et tidligere tidspunkt i 2019 enn det som er lagt inn i budsjettforliket. Disse medlemmer viser for øvrig til Meld. St. 5 (2018–2019) Regulering av pensjoner i 2018 og pensjonisters inntektsforhold, som Stortinget har til behandling parallelt med budsjett 2019.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine tidligere forslag om at trygdebudsjettet bør sendes Stortinget til behandling, senest fremmet i forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 5 (2018–2019) Regulering av pensjoner i 2018 og pensjonisters inntektsforhold, jf. Innst. 95 S (2018–2019).

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet også i dette budsjettet prioriterer å øke minste pensjonsnivå for enslige alderspensjonister. 1. september 2019 vil enslige alderspensjonister få økt den årlige pensjonen med 4 000 kroner, etter at nye satsinger fra Senterpartiet i Innst. 2 S (2018–2019) omfattet 29,3 mill. kroner i økt minstepensjon for enslige alderspensjonister.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2670 post 73 med 71 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at trygdeoppgjøret omhandler inntekten til alle landets alderspensjonister, landets uføre og en rekke andre grupper. I trygdeoppgjøret gjennomfører denne regjeringen symbolske drøftelser, uten reell forhandlingsrett med organisasjonene for mange av dem som berøres. Frem til og med 2015 ble det lagt frem en egen proposisjon for Stortinget hver vår der pensjonistenes økonomi ble behandlet.

2.17 Programkategori 29.80 Forsørgertap og enesomsorg for barn mv.

2.17.1 Kap. 2680 Etterlatte

Det foreslås bevilget 1 985,3 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 2 016,2 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet og slutter seg til forslaget

2.17.2 Kap. 2686 Stønad ved gravferd

Det foreslås bevilget 196 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 190,110 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at satsen for den behovsprøvede gravferdsstønaden økes fra maksimalt 23 337 kroner til maksimalt 23 990 kroner fra 1. januar 2019.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.18 Programkategori 29.90 Diverse inntekter

2.18.1 Kap. 5701 Diverse inntekter

Det foreslås bevilget 2 416,650 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 2 117,127 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgninger under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.19 Programkategori 33.30 Arbeidsliv

2.19.1 Kap. 2541 Dagpenger

Det foreslås bevilget 10 307 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 13 348 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at dagpengeordningens hovedformål er inntektssikring i en begrenset periode ved bortfall av arbeidsinntekt ved arbeidsledighet. Dagpengene beregnes på grunnlag av tidligere arbeidsinntekt, og er utformet med sikte på å motivere til aktiv jobbsøking, gjennom blant annet aktivitetskrav, mobilitetskrav og sanksjoner. Dette gjør dagpengeordningen både til en viktig del av det sosiale sikkerhetsnettet og til et arbeidsmarkedspolitisk virkemiddel som skal bidra til trygghet ved omstilling og økt overgang til arbeid.

Komiteen viser til at i dag legges inntekt det siste eller de tre siste avsluttede kalenderår til grunn i vurderingen av minsteinntektskrav og beregningsgrunnlag for å få dagpenger. Dette er begrunnet i at det er dette man har hatt tilgjengelige opplysninger om til nå. Men når kravet til minsteinntekt og beregningsgrunnlag vurderes ut fra inntekt siste eller siste tre avsluttede kalenderår, kan det gi urimelige utslag for de som har hatt inntekt i inneværende år som ikke telles med.

Forsikringshensyn tilsier at inngangsvilkårene og beregningsreglene i dagpengeordningen bør knyttes til det mest aktuelle inntektstapet, og ikke til et inntektstap som ligger langt tilbake i tid. Regjeringens forslag innebærer å flytte opptjeningsperioden for minsteinntekt og beregningsgrunnlag nærmere søknadstidspunktet. Fra 1. juli 2019 skal inntekten de siste 12 eller 36 månedene forut for søknadstidspunktet legges til grunn. Med disse endringene vil dagpengene gi bedre inntektssikring for personer som nylig har blitt arbeidsledige.

Komiteen merker seg at endringen der inntekt over 6 G ikke skal regnes med i dagpengegrunnlaget i hvert enkelt av de tre årene før søknadstidspunktet, i stedet for en gjennomsnittsberegning av inntekt slik som i dag, bidrar til å harmonisere dagpengegrunnlaget med 6 G-begrensningen som gjelder for arbeidsavklaringspenger, sykepenger og uføretrygd.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at arbeidsmarkedstiltak skal bidra til høy sysselsetting og lav ledighet, og må tilpasses forholdene i arbeidsmarkedet. Etter oljeprisfallet i 2014, ble innsatsen for arbeidsledige styrket. Det går nå klart bedre i norsk økonomi, etterspørselen etter arbeidskraft øker, og den registrerte ledigheten har falt til det laveste nivået siden begynnelsen av 2009. Dette gir grunnlag for å redusere tiltaksomfanget, men fortsatt sikre et godt tilbud til personer med nedsatt arbeidsevne og andre utsatte grupper. Grupper som stiller svakere på arbeidsmarkedet, prioriteres for arbeidsmarkedstiltak i 2019, det vil si ungdom, langtidsledige og innvandrere fra land utenfor EØS-området.

Flertallet viser til at lønnstilskudd er et godt virkemiddel for å få flere arbeidssøkere med redusert eller varierende produktivitet i arbeid, derfor tas det sikte på å øke bruken av ordningen. Nav og arbeidsgivere har tidligere oppfattet at ordningen er komplisert. For å gjøre det enklere å iverksette avtaler om lønnstilskudd, innfører regjeringen faste og standardiserte satser i 2019.

Flertallet viser også til styrkingen av ordningen med individuell jobbstøtte, som skal bidra til at flere med moderate og alvorlige psykiske helseproblemer kan få integrert helse- og arbeidsrettet bistand med sikte på overgang til arbeid.

Flertallet mener at varig tilrettelagt arbeid er et viktig tilbud til uføretrygdede med behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging. Mange med behov for et slikt tilbud opplever lang ventetid for å få en plass. For å kunne tilby flere personer med rusproblemer tiltaksplass, foreslår regjeringen å øke bevilgningen til denne gruppen. Samtidig følger regjeringen opp Jeløya-erklæringen og styrker varig tilrettelagt arbeid (VTA) med om lag 200 plasser. Etter budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti ble midlene til VTA-plasser styrket med 58,5 mill. kroner, som tilsvarer 500 nye VTA-plasser. Totalt blir dette midler tilsvarende 700 nye VTA-plasser.

Flertallet viser til at bevilgningen til tiltak for arbeidssøkere vil fra og med 2019 deles på to poster. Brorparten av arbeidsmarkedstiltakene vil som før finansieres under kap. 634 post 76. Imidlertid vil oppfølgings-tjenester i Navs egen regi bli finansiert under kap. 634 post 1 Driftsutgifter. Dette omfatter utvidet oppfølging

og individuell jobbstøtte. Tidligere har disse tiltakene blitt finansiert ved hjelp av en omdisponeringsfullmakt til Navs driftsbudsjett. Som en følge av dette er reduksjonen under kap. 634 post 76 tilsynelatende 200 mill. kroner større enn den reelle reduksjonen.

Flertallet merker seg reduksjonen i maksimal periode for å motta dagpenger under permittering, fra 49 til 26 uker. Maksimal periode med fritak fra lønnsplikt er som hovedregel begrenset til 26 uker. Perioden ble utvidet trinnvis i 2015 og 2016 til 49 uker, på bakgrunn av oljeprisfallet i 2014. Flertallet mener ordningen er viktig for å gi bedriftene mulighet til å holde på kompetent arbeidskraft i perioder med innskrenkninger eller tilbakegang. Samtidig er det viktig å beholde permitteringsregelverket som et viktig motkonjunkturtiltak i arbeidsmarkedspolitikken. Det går bra med norsk økonomi, og antallet permitterte faller. Flertallet mener regjeringens endringer er godt tilpasset dagens situasjon på arbeidsmarkedet og slutter seg til forslaget.

Flertallet viser avslutningsvis til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018, hvor antallet dager med lønnsplikt under permittering for arbeidsgiver økes fra 10 til 15 dager. Dette gir reduserte utgifter på 54 mill. kroner. Under kap. 2541 post 70 bevilges det derfor 10 253 mill. kroner etter forliket, sammenlignet med regjeringens forslag. Flertallet slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet foreslår at dagens permitteringsordning med rett til å benytte permitteringer opp til 49 uker opprettholdes. Disse medlemmer går også imot angrep på permitteringsordningen gjennom økt lønnsplikt for arbeidsgivere som gjennomføres i budsjettforliket. Det er fortsatt mange bedrifter som har behov for å kunne benytte permitteringer for å kunne holde på verdifull arbeidskraft i påvente av nye oppdrag. Oljenedturen er ikke over for alle. Disse medlemmer viser også til at det er satt ned et partssammensatt utvalg for å utrede permitteringsinstituttets fremtid. Det vil da være meningsløst å endre ordningen mens dette arbeidet pågår.

Disse medlemmer ønsker også å opprettholde dagens bergningsgrunnlag for dagpenger.

Disse medlemmer er sterkt kritiske til at regjeringen ikke har fulgt opp Stortingets anmodningsvedtak om å kunne kombinere dagpenger og studier. Det er etter disse medlemmers syn nok et eksempel på regjeringens svake forståelse av viktigheten av å justere regelverket, slik at tiltak for kompetanseheving kan benyttes i større grad.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternativ statsbudsjett for 2019, der kap. 2541 post 70 økes med 103 mill. kroner til disse formål.

Disse medlemmer ønsker å justere regelverket for dagpenger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre reglene slik at arbeidsledige under 30 år med påbegynt videregående opplæring skal få muligheten til å fullføre mens de mottar dagpenger.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens forslag om å kutte antall uker fra 49 til 26 med fritak fra lønnsplikt under permittering, samt at arbeidsgiverperiode II faller bort.

Dette medlem viser til at det fortsatt er behov for utvidet antall uker med lønnsfritak. Det vises til LOs høringssvar, hvor det vises til at det er særlig uheldig at kuttet er foreslått uten å konferere partene og før den partssammensatte arbeidsgruppen som skal vurdere permitteringsordningen, slutfører sitt arbeid.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 2541 post 70 med 80 mill. kroner. Bevilgningsøkningen skal opprettholde 49 uker med fritak fra lønnsplikt under permittering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen i budsjettet for 2018 etter pålegg fra Stortinget foreslo en midlertidig ordning for å sikre at fosterforeldre på dagpenger og arbeidsavklaringspenger ikke skulle tape på å være fosterforeldre. Disse medlemmer viser til at Stortinget i mai 2017 gjorde et enstemmig og helt tydelig vedtak om at ingen trygdede, heller ikke uføre, etterlatte eller enslige forsørgere, skulle tape på å være fosterforeldre. Disse medlemmer viser til forholdet mellom storting og regjering og etterlyser nok en gang regjeringens oppfølging av Stortingets enstemmige vedtak i denne saken.

2.19.2 Kap. 5705 Refusjon av dagpenger

Det foreslås bevilget 26,8 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 23,8 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittel og slutter seg til forslaget.

2.19.3 Kap. 2542 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Det foreslås bevilget 890 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 795 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet og slutter seg til forslaget.

2.19.4 Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs

Det foreslås bevilget 230 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 200 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet og slutter seg til forslaget.

2.20 Kapitler under andre departement

2.20.1 Kap. 872 Nedsatt funksjonsevne

Det foreslås bevilget 275,712 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), mot 268,015 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til at den foreslåtte bevilgningen skal dekke tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner, fritidstiltak til personer med nedsatt funksjonsevne, handlingsplanen for universell utforming (2015–2019) og til tiltak for å bedre levekår og livskvalitet til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018, der kap. 872 styrkes med 10,2 mill. kroner, til 285,912 mill. kroner for 2019. Dette inkluderer 1 mill. kroner i økte utgifter til tilskuddsordningen Tiltak for å bedre levekårene og livskvaliteten til mennesker med nedsatt funksjonsevne, 5 mill. kroner i økte utgifter til tilskuddsordningen Tilskuddsordning fritidstiltak for mennesker med nedsatt funksjonsevne og 4,2 mill. kroner i økte utgifter som enkeltstående tilskudd til organisasjonen HELT MED AS for å sikre arbeid for utviklingshemmede.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der kap. 872 økes med 10,2 mill. kroner, tilsvarende budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti.

Disse medlemmer viser til at HELT MED har gode resultater når det gjelder integrering av utviklingshemmede i ordinært arbeidsliv, og støtter forslaget i budsjettforliket om støtte til prosjektet.

Disse medlemmer viser videre til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 med økt bruk av lønnstilskudd – 2 000 flere lønnstilskuddsplasser enn det regjeringen legger opp til. I tillegg foreslås 150 mill. kroner til samhandling mellom Nav og andre etater og 35 mill. kroner til jobbspesialister i Nav som jobber spesifikt med personer med spesielle utfordringer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser i den forbindelse til at 85 000 personer med nedsatt funksjonsevne ønsker arbeid, men opplever seg utestengt. Disse medlemmer viser dessuten til ordningen med støtte til tilrettelegging på arbeidsplassen for personer med nedsatt funksjonsevne. Tilbakemelding fra brukerne viser at praksis vedrørende ordningen bør endres. I dag fungerer ordningen slik at Nav først utsteder en garanti for dekking av kostnader til tilrettelegging når det foreligger en arbeidskontrakt. Saksbehandlingstiden er i tillegg for lang, slik at tilrettelegging ikke er gjennomført før vedkommende skal begynne i arbeid. Disse medlemmer mener at ordningen bør effektiviseres, slik at skriftlig garanti foreligger samtidig som en person med nedsatt funksjonsevne er ferdig avklart til arbeid og kan forevises ved eventuelt jobbintervju. Det vil etter disse medlemmers mening også kunne bidra til å senke terskelen for ansettelse av personer med nedsatt funksjonsevne.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Nav endrer praksis når det gjelder tilretteleggingsgaranti på arbeidsplassen for personer med nedsatt funksjonsevne, slik at skriftlig tilretteleggingsgaranti foreligger seinest ved endt avklaring til arbeid.»

Disse medlemmer viser blant annet til oppslag i VG tirsdag 27. november 2018, der forbundsleder i Norges Handikapforbund opplyser at flere titalls tusen personer hvert år tvinges til å oppsøke fastlege for ny dokumentasjon på tidligere dokumenterte, varige funksjonsnedsettelse. Disse medlemmer viser til sine merknader under kap. 605 om at Nav av hensyn til både brukerne og til en mer effektiv ressursbruk bør gjennomgå og søke å forenkle sine dokumentasjonskrav overfor brukerne.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en ordning med helsepass i form av en livslang attest til personer med livslang funksjonsnedsettelse.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti minner om at for å oppnå et reelt inkluderende samfunn må også personer med utviklingshemning få mulighet til å jobbe i ordinært arbeidsliv.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor man økte kap. 872 post 72 med 5 mill. kroner. Bevilgningsøkningen skal gå til arbeidsinkluderings tiltaket HELT MED som drives av Stiftelsen SOR.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor tiltaksplasser prioriteres høyt. Det settes av 350 mill. kroner til en reell ungdomsgaranti for ungdom og unge. Denne garantien inneholder 2 000 tiltaksplasser. I tillegg prioriterer Sosialistisk Venstreparti 1 000 flere tiltaksplasser utover ungdomsgarantien.

Mennesker utenfor arbeidslivet mangler ikke alltid bare en jobb å gå til. For mange er det behov for oppfølging, tilrettelegging og arbeidstrening for å komme inn i arbeidslivet. Et kutt i antall tiltaksplasser vil gå sterkere ut over dem som trenger bistand og oppfølging, enn personer som er ordinært arbeidsledige og har relativt lett for å komme seg i jobb igjen når konjunktorene går opp. Dette medlem viser også til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der det settes av mer enn 500 flere VTA-plasser enn i regjeringens budsjettforslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til innspill fra Nasjonalforeningen for folkehelsen, som i motsetning til andre brukerorganisasjoner ikke mottar tilskudd over kap. 872 post 70 Funksjonshemmedes organisasjoner, for sitt interesse- og likemannsarbeid for demente og deres pårørende. Begrunnelsen er at de ikke fyller det ene av kriteriene for slik støtte, at personer med nedsatt funksjonsevne eller deres pårørende skal ha flertall i styrende organer. Disse medlemmer viser til den spesielle situasjonen Nasjonalforeningen for folkehelsen er i, ved at de skal ivareta en hundreårig tradisjon som humanitær organisasjon, samtidig som de for noen tiår siden tok opp i seg det tidligere Demensforbundet. Disse medlemmer er kjent med at det allerede finnes en unntaksbestemmelse som gjør at organisasjoner som ikke oppfyller alle kriteriene, likevel kan få tilskudd.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Nasjonalforeningen for folkehelsen kan få tilskudd over statsbudsjettets kap. 872 post 70, på linje med andre bruker- og pårørendeorganisasjoner, for sitt interesse- og likemannsarbeid for demente.»

2.20.2 Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn

Det foreslås bevilget 85 mill. kroner for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), som er det samme som i saldert statsbudsjett for 2018.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittel og slutter seg til forslaget.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at Nav-brukere som plutselig står uten inntekt på grunn av kapasitetsproblemer i Nav, automatisk får stønaden forlenget inn til nytt vedtak er fattet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen satse vesentlig mer på flere tiltaksplasser øremerket AFT. Dette må klart fremgå av tildelingsbrevet til Arbeids- og velferdsdirektoratet, som også må trekke opp en arbeidsdeling mellom Nav-egenregi og tiltaksarrangørene for AFT hva angår jobben med økt arbeidstilknytning for personer med nedsatt arbeidsevne.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen endre § 17 (1) i forskrift om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og om kjøp av renholdstjenester slik at bare godkjente renholdsvirksomheter lovlig kan tilby renholdstjenester til nærings- og privatmarkedet.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen endre reglene slik at arbeidsledige under 30 år med påbegynt videregående opplæring skal få muligheten til å fullføre mens de mottar dagpenger.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sørge for at Nav endrer praksis når det gjelder tilretteleggingsgaranti på arbeidsplassen for personer med nedsatt funksjonsevne, slik at skriftlig tilretteleggingsgaranti foreligger seinest ved endt avklaring til arbeid.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen innføre en ordning med helsepass i form av en livslang attest til personer med livslang funksjonsnedsettelse.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen sikre at Nasjonalforeningen for folkehelsen kan få tilskudd over statsbudsjettets kap. 872 post 70, på linje med andre bruker- og pårørendeorganisasjoner, for sitt interesse- og likemannsarbeid for demente.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:**Forslag 8**

Stortinget ber regjeringen avgrense anbudene av tiltakene Avklaring og Oppfølging til å omfatte ideelle aktører med utbytteforbud og med særlig vekt på ordnede lønns- og arbeidsvilkår, kvalitet, lokale forhold og nærhet til brukerne. Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake til Stortinget på egnet tidspunkt i løpet av 2019 om hvordan disse justeringene av tiltaksinnsatsen er gjennomført.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag til endringer i ordningen med overgangsstønad som gir reell og fullført kompetanseheving som kan benyttes på arbeidsmarkedet.

Forslag fra Arbeiderpartiet:**Forslag 10**

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en aktivitetsreform med jobbgaranti for unge på gradert uføretrygd.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 7
(Arbeid og sosial)

I

På statsbudsjettet for 2019 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
600		Arbeids- og sosialdepartementet		
	1	Driftsutgifter	215 613 000	
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	55 100 000	
	50	Norges forskningsråd	166 730 000	
	70	Tilskudd	34 730 000	
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	16 280 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen		

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen opprettholde dagens regelverk når det gjelder støtte til personer med cøliaki og non-cøliaki glutenintoleranse inntil et bedre faglig fundert forslag kan fremmes i samråd med brukerorganisasjonen, med virkning fra 1. juli 2019.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:**Forslag 12**

Stortinget ber regjeringen fra 1. august 2019 ha klart et regelverk som gir ungdommer med behov for varig tilrettelagt arbeid (VTA) rett på slik statlig finansiert plass.

Forslag fra Senterpartiet:**Forslag 13**

Stortinget ber regjeringen etablere nødvendig regelverk for at man kan få sanntidsinformasjon over hvem som har lovlig arbeidstillatelse i Norge.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen medvirke til at fakta rundt sysselsetting for befolkningen samlet og for ulike grupper blir synliggjort.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding II, III punkt 1, 4, 5 og 6, IV–VI, VIII–X fremmes av en samlet komité.

Komiteens tilråding I, III punkt 2 og 3, VII fremmes av Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	71 000 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	352 500 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	11 671 125 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	33 320 000	
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter	54 185 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	303 690 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	78 770 000	
611		Pensjoner av statskassen		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	17 500 000	
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 253 000 000	
	22	Sluttoppgjør, <i>overslagsbevilgning</i>	-1 849 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	161 000 000	
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i> ..	24 000 000	
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter	27 000 000	
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	91 000 000	
616		Gruppelivsforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	206 000 000	
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter	80 975 000	
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	156 750 000	
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	121 975 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	13 735 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	1	Driftsutgifter	250 000 000	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 110 545 000	
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 503 905 000	
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	68 120 000	
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	61 920 000	
635		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	12 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	639 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	11 800 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 900 000	
642		Petroleumstilsynet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	284 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	29 400 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		
	50	Statstilskudd	124 875 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 300 000	
648		Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.		
	1	Driftsutgifter	19 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 600 000	
	70	Tilskudd til faglig utvikling	2 000 000	
649		Treparts bransjeprogrammer		
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	2 900 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	59 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i> ...	159 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	37 000 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 490 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	345 000 000	
872		Nedsatt funksjonsevne		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	15 060 000	
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner	224 358 000	
	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	29 097 000	
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	17 397 000	
2470		Statens pensjonskasse		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>		-652 695 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>		452 222 000
		3 Avskrivninger		127 106 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		4 Renter av statens kapital.....	307 000	
		5 Til investeringsformål.....	55 645 000	-17 415 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		122 364 000
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	10 253 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	890 000 000	
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 940 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i>	170 000 000	
	73	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	91 700 000	
	76	Bidragforscott	704 200 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	37 190 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 480 000 000	
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i>	1 000 000 000	
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	268 660 000	
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 080 000 000	
2651		Arbeidsavklaringspenger		
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	31 670 000 000	
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	229 600 000	
	72	Legeerklæringer	425 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	92 950 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	86 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	41 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 761 600 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 514 700 000	
	72	Stønad til servicehund.....	5 145 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	130 000 000	
	74	Tilskudd til biler	846 900 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 369 600 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester.....	310 000 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 637 300 000	
	78	Høreapparater	737 670 000	
	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år.....	50 450 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	75 740 000 000	
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	147 550 000 000	
	72	Inntekts pensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	2 730 000 000	
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	6 158 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> ...	1 090 000 000	
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsbevilgning</i> .	805 000 000	
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000	
	74	Utdanningsstønad	300 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	5 000 000	
2686		Stønad ved gravferd		
	70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i>	196 000 000	
Totale utgifter				456 250 329 000

Inntekter

3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag	9 260 000	
	4	Tolketjenester	2 655 000	
	5	Oppdragsinntekter mv.....	27 155 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag.....	27 600 000	
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Gebyrinntekter, lån	23 000 000	
3615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Premieinntekter	118 000 000	
3616		Gruppelivsforsikring		
	1	Premieinntekter	98 000 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak		
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak.....	200 000	
3635		Ventelønn mv.		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.....	8 000 000	
3640		Arbeidstilsynet		
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	7 006 000	
	5	Tvangsmulkt	2 535 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	22 725 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	13 090 000	
3642		Petroleumstilsynet		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	7 530 000	
	3	Gebyr tilsyn	71 170 000	
5470		Statens pensjonskasse		
	30	Avsetning til investeringsformål	55 645 000	
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	80	Renter	963 000 000	
5701		Diverse inntekter		
	71	Refusjon ved yrkesskade	940 000 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	235 000 000	
	80	Renter	1 700 000	
	86	Innkrevning feilutbetalinger	1 150 000 000	
	87	Diverse inntekter	26 950 000	
	88	Hjelpemiddelsentraler m.m.	63 000 000	
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs		
	70	Dividende	230 000 000	
5705		Refusjon av dagpenger		
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	26 000 000	
	71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	800 000	
Totale inntekter				4 130 021 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 postene 1, 4 og 5
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 postene 6 og 7
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 8
kap. 642 post 1	kap. 3642 postene 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan:

1. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 1 Driftsutgifter til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.

2. omdisponere inntil 11 mill. kroner under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid i forbindelse med forsøket med VTA i kommunal regi.
3. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
4. omdisponere fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634, post 79 Funksjonsassistanse i arbeidslivet inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 post 79.
5. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.

6. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 50 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 774,8 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	855,2 mill. kroner

VI

Fullmakt til å starte opp Prosjekt 3 i IKT-moderniseringsprogrammet i Arbeids- og velferdsetaten

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan starte opp Prosjekt 3 i IKT-moderniseringsprogrammet i Arbeids- og velferdsetaten med utgangspunkt i en kostnadsramme på 847 mill. kroner. Utover denne rammen vil eventuelle ubrukte midler fra Prosjekt 2 kunne benyttes i Prosjekt 3.

VII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for gjennomføring av forsøk med velferdsobligasjoner

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan gi tilsagn som pådrar staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner innenfor en samlet ramme på inntil 10 mill. kroner i 2018 og 2019 på kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering, post 63 Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte.

VIII

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån

til arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

IX

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av Nav-kontorer.

X

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2019 skal følgende ytelser i folketrygden gis etter disse satsene1:

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstraavgifter grunnet varig sykdom, skade eller lyte etter lovens § 6-3 (laveste sats)	8 232
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	12 564
1c. eller til	16 464
1d. eller til	24 252
1e. eller til	32 868
1f. eller til	41 052
2a. Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til de som må ha særskilt tilsyn og pleie grunnet varig sykdom, skade eller lyte	14 748
2b. Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til barn under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie	29 496
2c. eller til	58 992
2d. eller til	88 488
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	23 990
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a)2	
for første barn	47 724
for to barn	62 280
for tre og flere barn	70 572

1 Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

2 Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) gjelder fra 1. januar 2016 stønad til barnetilsyn for enslige forsørgere og etterlatte som er i arbeid. Stønaden dekker 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 5. desember 2018

Erlend Wiborg

leder og ordf. for kap. 646, 2620, 2661, 5701

Grethe Andersen

ordf. for kap. 612, 667, 2670, 2686

Terje Breivik

ordf. for kap. 621, 635, 664, 3635

Lise Christoffersen

ordf. for kap. 604, 605, 614, 872, 2655, 3605, 3614, 5607

Arild Grande

ordf. for kap. 613, 642, 643, 3642

Margret Hagerup

ordf. for kap. 606, 648

Heidi Nordby Lunde

ordf. for kap. 2540, 2541, 5705

Per Olaf Lundteigen

ordf. for kap. 634, 640, 649, 666, 3634, 3640

Kristian Tonning Riise

ordf. for kap. 601, 660, 2650, 2651

Eirik Faret Sakariassen

ordf. for kap. 611, 615, 616, 3615, 3616

Leif Audun Sande

ordf. for kap. 2470, 2542, 2680, 5470, 5704

Hadia Tajik

ordf. for kap. 600

VEDLEGG



**DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18/1113-145

2. november 2018

Prop. 1 S (2018-2019) Arbeids- og sosialdepartementet – Rettebrev

Det vises til Prop. 1 S (2018-2019) Arbeids- og sosialdepartementet.

Gjennomførte tiltaksplasser i Arbeids- og velferdsetatens egen regi

På side 131 i proposisjonen rapporteres det til Stortinget at det ble gjennomført om lag 1 400 tiltaksplasser i Arbeids- og velferdsetatens egen regi i 2017 og om lag 2 800 tiltaksplasser i 1. halvår 2018. Disse tallene viser imidlertid ikke antall gjennomførte tiltaksplasser, men det totale antallet tiltaksdeltakere i gjennomsnitt per måned. Siden flere personer kan dele en tiltaksplass, vil ikke antallet tiltaksplasser være direkte sammenlignbart med antall tiltaksdeltakere.

Arbeids- og velferdsdirektoratet begynte å rapportere på gjennomføringen av *tiltaksplasser* i egen regi f.o.m. juli 2018. Per september har det blitt gjennomført om lag 2 400 plasser i gjennomsnitt per måned i 2018.

Det foreligger ikke tilsvarende tall for gjennomførte tiltaksplasser for 2017.

Korrigerer av henvisning til budsjettpost for tilskudd til entreprenørskap

På side 93 i proposisjonen står følgende avsnitt under omtalen av sosialt entreprenørskap:

'Arbeids- og velferdsdirektoratet forvalter et tilskudd til sosiale entreprenører og sosialt entreprenørskap rettet mot bekjempelse av fattigdom og sosial eksklusjon.

Tilskuddsordningen videreføres i 2019. Se nærmere omtale under kap. 621, post 63.'

Her skulle det vært referert til post 70 i stedet for post 63.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Anniken Hauglie', with a stylized, cursive script.

Anniken Hauglie

